

309398 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5.

చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ జనవరి నెల 21 వ తేది మంగళవారము

No. 239

నంపుటము. ౫

కాళియుక్తి నామ సంవత్సర పౌష మాస బహుళ చతుర్థి.

నంచిక ౨౩౯

నందరము ! లాభకరము !! ఉపయోగము !!!

అందమైన 1919 క్యాలండరు

నవంబరు నెల 15-వ తారీఖు నుండి జనవరి నెల 31-వ తారీఖు లోపుగ

మా మందులను 6 రూపాయలకు నొకేసారి గొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-6-0.

మొత్తముగా గొనువారలకు ధర తగ్గించి యివ్వబడును.

వి. పి. గ. కాకి, ముందుగా చీట్లు పంపినచోటి క్యాలండరు ఖరీదున్నచో మా జవాబువారి యుండదు.

కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. కావలసినవారు వెంటనే తెప్పించుకొనుట యుక్తము.

తామర తైలము

పండ్లపొడి

మోహినితైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0

డబ్బీ 1-కి 0-2-0

సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపడదు

దగ్గు, తైత్తము, వడి శెము, రొమ్మువడి శెము, తలనొప్పి, వాయువునొప్పులు, పోట్లు,

బెణుకులు, బిళ్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యమృతము.

చక్కనిడబ్బీతో పెం దూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-కి దూ. 5-6-0. పోస్టుఖర్చులు నేలు.

అమృతాంజనం డిపో, } 109, ప్రేరిరోడ్డు, బొంబాయి.
6, తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

మిక్కిలి మనోహరముగు నువాసన 131

(రిజిస్టరు) ఆటో డిల్ బహార్. (రిజిస్టరు) కాబడినది.

ఇట్టికాలపు రుచి కనుగొనవచ్చు, సాటిలేని మనోహరమగు నువాసనను, అక్కా-హాటగాని, సారాయముగాని, చేర్చునదేలే నీధకు జేయబడిన కేవల పుష్పసారము.

నీ తువాటపై కొన్ని చిరుపులు విజరింపినచో, మనోహరమగు నువాసన నిన్ను లభింపదు.

ఈ క్రింది వర్ణనములను సీసాలలో గుండును.

జిన్నైజా (ఆర గ్రాం) సీసా 1-కి రు 0-2-0

సుధ్యుతము సైజు 1-గ్రాం " " 0-12-0

సోకనైజా 2 " " " 1-2-0

సెద్దనైజా 3 " " " 2-0-0

వి. పి. ఖర్చులు బుద్ధి 1-కి 0-6-0, 3 బుద్ధి 0-14-0 ప్రత్యేకము.

చెల్ల, పట్టుకుంటుందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిమపులాడు వారిచే.

ఆ నేకమున నకలు-మెట్టు కలవు. కావున, కామ కొనుగట్టును సీసాపై

గు. కావుననే ఆటో డిల్ బహార్ అను పేరును కలిపింపుము ఈ ఆటో

దిల్లహీయొక్క నలుమూలలను కలిపినచేయ గోరువారి దిగువన

ప్రాసినచో అజాకిమ్యుత్తుగల నువాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

పోస్టుఖర్చులు భార్యగారిచే వా ప్రేర అందు కవికల్ కంపెనీ నెం. 155, జామ్నాయపేట వీధి, బొంబాయి.

ఇట్లుగా చేయవలెను. నువాసా పుడవోర్తమున, వైశాఖమాసోద్ధ, చంద్రుడు

అమృతార్ద్ర వ అలలేమ్యము.
ఈ రోగము రక్తమును కుద్రచేసి దీర్ఘమును పొచ్చిం
ది ఇలమున కలిగించి యువకమును చేసి చేతి కాలి
మందుల పొగిల్లును. ఈ రోగము చల్ల చేసి శరీరమునకు
జేసుకొను కలిగించును. దీర్ఘము, శ్రేణులు, కలగొచ్చి,
జామ్నాయ ము మొదలగునానిని దీర్ఘక నిశారించును.
(119) అర్ధసాను డబ్బీ 1-కి రు. 2-0-0.
ప్రత్యేక శ్రేణి ముద్రాకర్ గోవింద్,
అమరగిరిగోపాల్ గోపాలయం, 151, బ్రాహ్మణ, మద్రాసు.

మలయ చందనము

(1251) పెగరోగమునకు మకారము
మందు పుష్పమును ముట్టు ఎరికిని
తలెరుగు. పత్తిము లేదు. విచిత్రా
మున్నగు కలిపికిట్ల కలిపెను. దువ్వ
మైన మా మలయచందనము ఎటుపు
తెలుపు, పచ్చ అను మాడు విధముల
పెగరోగమును మూడు పూటలలో ముట్టును. డబ్బీ 1-కి 2-0-0
గంధర్వపార్వతి, రాజమండ్రి.

A BEST OPPORTUNITY.
REDUCTION SALE.
FOR
THE CELEBRATION OF SUCCESS
of our Glorious Emperor and his allies in
The Great European War.
The following books of our publication
will be sold at reduced priced at the rate of
25 per cent. Less than the original cost
(Postage etc., Extra for all Books)
Mr. G.W.M. Reynold's Novels
Big Type Editions.

	RS. A.
1 Mary Price or The Memoirs of a Maid-Servant in 8 Vols.	5 0
2 Bronze Statue or the Virgin's Kiss in 4 Vols.	2 0
3 Loves of the Harem, A Tale of Constantinople. 4 Vols.	3 0
4 Rosa Lambert or Memoirs of a Clergyman's Daughter in 4 Vols.	3 0
5 Margaret or The Discarded Queen in 4 Vols.	3 0
6 Canonbury House in or The (Queen's Prophecy) 3 Vols.	2 4
7 The Mysteries of Old London or The Days of Hogarth, 3 Vols.	2 4
8 Pope Joan or the Female Pontiff in 3 Vols.	1 12
9 Faust-A Romance in 2 Vols.	1 8
10 Mary Stuart or Queen of Scots	1 4
11 Soldier's Wife in 2 Vols.	1
12 The Seamstress or The White Slave of England in 2 Vols.	1 0
13 Robert Macaire or The French Bandit in England in 2 Vols.	1 0
14 The Young Fisherman or The Spirit of the Lake. Complete.	0 10
15 Mysteries of Paris by Eugene Sue in 2 Vols.	1 0

The above reduction will be allowed only for orders received from the 15th December 1918 up to 15th February 1919.

Apply to:-
The SUPERIOR WATCH Co,
535 Post Box 167 (A) Madras. E.

విజ్ఞానచంద్రికా వడివత్
విశాలమానముల వనేకములను గడించిన
శ్రీమతి కంచనపల్లి కనకమ్మగారి
గ్రంథములు.
అమృతవలి

అత్యుత్తమమైన వరల. వరిసము లొలుకుచుండును
రెల 1-4-0.
బుద్ధచరిత్రము
అవతారపురుషుడు డెగు నీలినచక్ర మిక్కిలి మనోహర
ముగ రచింపబడినది. చక్కనిశైలి. మంచి అమృ. పెం 0-8-0.
చిరునామా: ఆంధ్రప్రతికాలముము,
1154 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

తండ్రికార్యోన్మోగములు.

జీతముల హెచ్చించుట.

ఇండియా దొరలనువారి తీర్మానము:— తండ్రికార్య యందు నియమించుటకు నుంచి నేర్పు గలవారలు దొరకుటకు జనరలు, లోకలు, నర్సిసులు, రెండింటియందును జీతములను హెచ్చించుటావశ్యకమని ఇండియా దొరలనువారు నిశ్చయించిరి. మరియు వారివృత్తిని నేయుచున్నంత కాలము పని చేయుటకు మంచి కాదని వారు కాలపరిమితిని గూడ తగ్గించిరి. ఈ ప్రకటనను నూచింపబడినవారులన్నియు ఈసంవత్సరము జనవరి 1 వ తేదీనుండి నవంబరు 31 వ తేదీ వరకు వారు ఇండియా మంత్రిగారి యనుమతి నొందిరి. జనరలు సర్వీసులో ప్రారంభ పుణ్య కాలము రూ. 75 లు. 19 ఏండ్లు పని చేసిన పిమ్మటను రూ. 200 వరకు హెచ్చింపబడవలయును. లోకలు సర్వీసు రూ. 50 లో ప్రారంభమయి 19 ఏండ్ల సర్వీసు అయిన పిమ్మట రూ. 120 ల వరకు హెచ్చింపబడవలయును. అయి డెండ్లకంటే జీతము పిమ్మట నిష్పాతములే నీ ద్వారా ముగ జీతము హెచ్చింపబడు ఆచారము గూడ జీతమును. ఈ సంవత్సరము జనవరి 1 వ తేదీనుండియు ప్రతియందొకరికిని రూ. 10 ల ప్రోమోషను ఈయబడును. ఈ మార్పుల కనుగుణించి "వార్షిక అలెక్షన్స్" సీరియస్ ఈ కార్య సంవత్సరమునకు 4 లక్షల లక్షక. క్యుమకును పనిచేయుచున్నది.

హెండ్రికేజీ విమానము.

మొన్నటి 17-వ తేదీని డెయిలీ కెట్టు క్రొకానిలేఖరి బ్రీగేడియరు జనరలు ఎన్. డి. కే. మెక్క్లివాన్ డి. ఎన్. ఓ. గారిని సందర్శించగా వారు తమ వైమానిక పరియోజనము గూర్చి ఈతనాకరము లగు వాక్యములను కొన్నిటిని చెప్పిరి— అయిదారు దినములలో ఇంగ్లండునుండి ఇచ్చటికి రావలయునని మేముద్దేశించితిమని హిందూదేశములో ననేకులు తలచుచున్నారు. మాకట్టియుద్దేశము లేనేలేదు. మార్గ మధ్యమున నిలువకుండు నిచ్చటికి తిన్నగ వచ్చుటకు తగిన యేర్పాటులు చేయబడలేదు. చాలదూరము పోవుటకు కొన్ని భాగముల నధికముగ పట్టుకొనవలయును. వానిని విమానము మీద తెచ్చుటకు వీలు కాదు. హిందూదేశమునకు వచ్చుటకు ప్రయత్నములు జరుగునపుడు మార్గమధ్యమున నచ్చటచ్చట, పోలెటలు మొదలగు భాగము లుంచవలెను. మొట్టమొదట ఇంగ్లండు నుండి ప్రయాణము చేయుట కిదియే ప్రథమము. అట్లు వచ్చిన విమానములలో హెండ్రికేజీ మొదటిది. అది చాల పెద్దది. దానిబరువు సామాన్యముగ 14 టన్నులు. ఎగురునపుడు 18 టన్నులు. దానికి నాలుగు ఇంజనులున్నవి. ఒక్కొక్కదానికి 850 గుట్టముల బలముగలను. మొత్తముమీద 3,400 గుట్టముల బలము గలిగియున్నది. అయినను దాని ఆకారముచేటి చూచిన జనము చాలదు. ఇంజనులకు చాల ఎక్కువ పనిని గల్పించుటకులన మార్గమధ్యమున నాగుచుండవలసి వచ్చెను. అయినను వాటి సామర్థ్యము చాల ప్రశంసనీయుగ నున్నది. కెయిరోవరకును విమానము గంటకు 88 మైళ్ళవేగమున ప్రయాణము చేసెను. అటుతరువాత గంటకు 66 మైళ్ళవేగమున నుండెను. మొత్తముమీద 76½ మైళ్ళవేగమున పడినది. చివరకు కలిగిన యాటకములను గడపగలగుటకు విమానసామర్థ్యమును అందలి మనుష్యుల ఓర్పును నెంతేయో ప్రశంసనీయులు. ఇప్పటివచ్చునట్టి కరాచీకి వచ్చినంతవరకును గల వివిధాంశములు చాల వివిధ వర్ణింపబడినవి.

హెండ్రికేజీ కొన్ని దినములవరకును లాహోరులో నుండును. జనరలు బార్దనుగారి చిన్న విమానమున కింతవఱకును గలిగినట్లు తోచదు. దానియందలి రెండు ఇంజనులను 140 గంటల వరకు పని చేసినవి. హెండ్రికేజీ హరి ఇట్టి విమానము కేవలము బాంబులను చేయుట కేయవయోగింపబడుచు వచ్చును. ఇట్టి విమానములు చాలాగు లాయూరుపాటులను 15 బాంబులను పట్టుకొనుటకు వీలుగనుండి నెలకొని పురోగమమునకు విమతనహాయ మొనరించినవి. ఆరంభములో హెండ్రికేజీ బాంబు విమానము కత్తువుల రహదారులను చెజుటలలో చాల పనిచేసెను. జనరలు బార్దను, రానున్నప్పుడును ఆస్ట్రేలియాకుపోవ నిశ్చయించిరి. కావున మార్గమధ్యమున నెచ్చటెచ్చట దిగి బాగుండునది యా నాలోచించుచున్నాడు. జనరలు బార్దనుగారికిప్పుడు 82 సంవత్సరముల ప్రాయము. 1906-వ సంవత్సరములో నతడు సైనిక సేవయందు ప్రవేశించెను. యధార్థమున కెప్తానుగ నుండెను. అతనికి యధ్యక్షుడు డెబ్బ తగిలెను డి. ఎన్. ఓ. బిరుదు మొదలగునవి.

సంస్కరణసంఘ సభ్యులు.

నురేంద్రనాథ బెనర్జీ ఉపన్యాసము.

నిన్నటిదినము సాయంత్రము మదరాసు రాజధాని మన్సిము సమితి సభ్యులు సంస్కరణ సంఘమునందలి భారతీయ సభ్యులకు లాల్ హాలులో సోక విందు గావించిరి. పుర ప్రముఖుల నేకులు విచ్చేసిరి. అల్పాహారపు ండు జరిగిన పిమ్మట యాకూలు హుస్సేనుగారు అతిథులను ఆహ్వానించుచు నొక యుపన్యాసము నొసంగుచు, కేంద్రీప్రభుత్వ విషయమున సంస్కరణవిధానము లోపభూయిష్టమై, అసంతృప్తికరముగ నున్నదనియు, ఈ విధానమును ఆగస్టు ప్రకటనానుగుణ్యముగ నుండునట్లు మార్పు నొందింపవలె ననియు తెలిపిరి. ఇట్టి సందర్భతరుణమున మనలో భేదభావము లుదయించి నందులకు వగచిరి.

పిమ్మట మహాత్మాజీ అట్టలు ఆనామధుభాను గారిం దుండు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు, యాకూలు హుస్సేనుగారి భావములతో తా నేకభవింపచుచుంటిని నుడిచిరి కాని మనము ముసల్మానుల మనియు, ప్రపంచమంతయు మన గృహమే అనియు మనము గ్రహింపవలె నని వీరు తెలిపిరి. రాజకీయవిషయముల యందు, మనము ప్రభుత్వమున భారతీయుల మనియు, పిమ్మట ముసల్మానుల మనియు భావక ముంచుకొనవలెను.

పిమ్మట నురేంద్ర బెనర్జీ గారు యుపన్యాసించిరి:— ఈ ఆహ్వానము మా మదరాసు ముసల్మాను సోదరులనుండి వచ్చుట చే, దీని గౌరవము మాయభి ప్రాయమున ద్విగుణి కృత మై నది. సర్వ సమ్యక్ ఆహ్వానము తెలిపినటులు, హిందువులును మహమ్మదీయులును నొక స్థాన దర్శనతయొక్క రెండు నేత్రములు. ఇందులో జీవిత లోపము గలిగినను, సాందర్యము చెనును. ఈరెండుసంఘముల వికమ త్వముచేతనే బాధ్యతాయత ప్రభుత్వస్థాపనము ప్రారంభము కానున్నదని నానుభిప్రాయము. 1916 సంవత్సరపు కాంగ్రెసు సభయందు హిందువులు, మహమ్మదీయులును సోదరభావముతో నర్తింపకపోయినయెడల, ఆసయమున వారివిభేదములను సంపూర్ణముగ ముఖముకెందకపోయిన యెడల, ప్రతిభ్యులీను కతస్పర్శముతో నెలకొని వారు స్వపరిపాలనమును వాంఛింపక పోయినయెడల, ఈ శుభసమయము చేకూడజాల దని నిశ్చయముగ చెప్ప వచ్చును. కావున భారతజాతీ భావిధితి యీ సమ్యక్ సము మీదనే ఆధారపడియుండునని గ్రహించి, వీరైకచక్రత్వముతో వర్తింపటత్యగపరము. మదరాసులోని నా హిందూ, మహమ్మదీయు మిత్రులు స్వల్పపుమాత్రులతో సంస్కరణవిధానము సంతక అంగీకరించిన యెంచుచున్నాను. మనక నేకనిరోధము లున్నవి. సిద్ధి నాన వర్తమునా రోకవై పునను, అతివాదులు మరయొకవైపున నున్నారు. వీరియందు ఈ విధానము నామోదించరు. వీరివత్తురి మధ్యక యీ విధానము విఫలత గాంచునని తలంపవచ్చును. ఈ తరుణమును బోగొట్టుకొనిన యెడల మరల రాదు. ఈ సమస్యపరిష్కారము మీదనే స్వపరిపాలన మార్గపథి యున్నది. ఇట్టి కాంగ్రెసు లో జరిగిన లోపములవలన మన మెట్టి విధానము నవలంబించవలయునో మనకు తోచినది. మితవాదులు, వారి మిత్రులును, కాంగ్రెసులో నేకభవింపనివాళ్ళను కలసి యీ సంస్కరణ విధానమును సంగ్రహింపవలె నని నా అభిప్రాయము. ఈ సమయమున మనము ధీర్వృత్తితోడను, స్వార్థర్యాగమును, ధీక్షిని జూపవలెను. మన భావిధితిని నిర్బంధపలసి యున్నది. అందుచే మనలో నైకమత్యముతో బాధ్యతాయత ప్రభుత్వస్థాపనమునకై తోడ్పడవలెను. సంస్కరణ సంఘములయందును మతక్షికోలది జేకనీవ జేయుదును. అంగ్రజేషు మనయెడల సద్భావముల గలిగియున్నది. ఈ జేకసహాయమున మనము మన ప్రాచీనాస్మిత్యముగలదుట యత్నింపవలెను.

అతిథులు పుష్పమాబాలకృష్ణులు గానింపబడినపిమ్మట సభ ముగిసెను.

ఇనుప వ్యాపారము

మా జడ్ల నీళ్లగొట్టములు, మాస్తూర్కు నెమెలుల కోల్ తారు, ఆమెర గుండ్రపు కంబీలు, చట్టములు, కలాయి నుల్లకంబీలు, మేకుపీసాల్, నోట్లనుట్లు, కుహర్ నెనింగు మొదలైన సామానులు ఆమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి. తెలలకు కాగితము వాల్చుకొరుతాము.

అబ్దుల్ అలీ మహమ్మద్ అలీ కంపెనీ, 18, నెంబుదాను వీధి, మదరాసు.

అలెగ్జాండరు నాకానిర్యాణ స్థలములలో

పనివాండ్ర సమ్మెకట్టు.

స్థితి విషయమునున్నది.

నేటిదినమున అలెగ్జాండరు నాకానిర్యాణస్థలములలో పనిజేయుచున్న నుమారు వెయ్యిమంది పనివాండ్రు సమ్మెకట్టు కట్టిరి. నాకానిర్యాణ స్థలమునకును, వాడీ బండరు ప్రాంతమునకును వెళ్లివచ్చి, మామూలురీతిగా పనిచేయు, కొట్లొరియా నాకానిర్యాణస్థలములలో పనివాండ్రు పనిజేయుచున్నటులు కనిపించును. జలహా నాకానిర్యాణస్థలములలో పనిజేయు వాండ్రులొకంత అసంతృప్తి కలిగినటులు కనిపించుచున్నది. మిల్లులు ఉన్న జిల్లాలలో నేటివరకు అన్ని స్థలములలోను కాంతి లేదని నివేదించబడినది. ఇదివరకు నివేదించినటులు, ఆర్. వి. ఎమ్. నాకానిర్యాణస్థలములలో పనిజేయు సమ్మెకట్టిన వారు రోపిడికి గడగినపుడు కొలహా చాలమంది ముప్పది నిమిషములవఱకు ఆంవోళ్లస్థితియందుండిరి. క్రొత్తగా సైనికులు వచ్చుటవలన, సైనికబలము హెచ్చెను. ఇది సమ్మెకట్టిన వాండ్రు చిత్తశాంత్యమునకు గమనింపదగిన ఫలితము నీయక పోలేదు. సాయుధములైన మోటారులు నగరము చుట్టును పరుగెత్తుచుండెను. సమ్మెకట్టు కట్టిన స్థలములలో సైనిక, పోలీసు దళములవారు ముందుగా కాగ్ర తెలిసికొనిరి. కాకలు స్క్రిమునందు పోలీసువారు చేరిన తావులలో మేజిస్ట్రేటులు గూడ జాగ్రూతులై యుండిరి. ఆసమయమున, సాయుధములైనబండ్లను, సైనిక, పోలీసు దళములను సిద్ధముగా నుంచిరి. మోటారు లైసిక్లిన్లు త్రొక్కగల హిందూదేశీరక్షక సైనికులలో కొంతమంది వాడీబండరు దగ్గల కాపురల మీద యుండిరి. కడచిన సాయంత్రము వాడీదగ్గల సమ్మెకట్టిన పనివాండ్రుగంపు సమావేశమయి, "ఈవరకు కెమికల్ రక్కు" "పోర్టుట్రంపు రిక్లమేషను" మరియు "సిటీ ఇంప్రూవుమెంటు ట్రస్టు"లలోని పనివాండ్రు నడ్లగింది, పనిజేయవలదని బలవంత పెట్టిరి. పోలీసువారును, ముప్పదిమంది సైనికబృందమును, సమ్మెకట్టిన పనివాండ్రు గుంపును, చెదరిపోవలసినదని యడుగ, వారు తిరస్కరించి, పోలీసువారిని సైనికులను కర్రలతోను, గాళ్లతోను కొట్టిరి. సైనికులు సన్నీల నుపయోగించగ నే, ఆ గుంపు చెల్లా చెదరయ్యెను. ఈపోరాటములో, సమ్మెకట్టినపని వాండ్రులో నిరువురు చనిపోయిరి. ముగ్గురు గాయములు తగిలెను. రాజధాని మేజిస్ట్రేటులు సమ్మెకట్టిన స్థలములలో కాంతి నెలకొలుపు పనిలో నుండుటచే దస్తూరుగా నేనులు విచారించుటకు అడివరలు రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగా నియమింపబడిరి.

హిందూదేశ కాసనసభ:— ప్రస్తుతపు సామాన్యకా సనసభయందలి అధికార అసభికార అధికసభ్యుల సభ్యత్వము 1920 వ సంవత్సరము జూలై 10 వ తేదీవరకును హెచ్చింపబడిన దని ఇండియా కెట్టులో ప్రకటించబడినది.

బి. ఎన్. మిత్రాగారు పశ్చిమాత్ర అయోమార్గపు జెప్యాటి ఆడిటరుగ నియమింపబడిరి.

శ్రేష్ఠతర మైన ఫౌంటెన్ కలములు

క్రొత్తవరకు, ప్రసిద్ధమైన ఫౌంటెన్ ఫౌంటెన్ కలములు 1-8 రు. 8-8-0, వాటర్ మచ్చు ఐడియల్ 7-8-0, సేప్టి వాటర్ మచ్చు రు. 11, స్పాన్ రు. 7, సేప్టి స్పాన్ 9-8-0, నెప్ట్యూ (నెం 210) 4-4-0, అలెగ్జాండ్రా 2-12-0, వెండిక్లెప్ 0-15-0. R. K. Nathan & Co., Fountain-pen Specialists, Triplicane, Madras.

ప్రాద్దుటూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

1918 సం॥ అసెస్సు నెంబరు 686
వాది:— అగ్రారపు వెద్దనరమూర్తి, ప్రాద్దుటూరు.
ప్రతివాదులు:— 1 అమలిసేని రామప్ప, 2 లంకా వారాదప్ప, ధర్మవరం తాలూకా నర్సంపల్లె మజరా సోమ వాండ్రపల్లె.
వాదికి లావాదేవీబాబుకు పత్తివాదులు బాకీపడి: మొత్తము రూ 180-0-0 లను రాబట్టుకొనుటకు యీ వ్యాజ్యము దాఖలుకాబడి 1919 సం॥ జనవరి నెల 21 తేదీ వాయిదా వున్నది. సదరు వాయిదావృత్తిప్రతివాదులు స్వయం గాని బకీలుద్వారాగాని హాజరు కానియెడల యెక్కు పార్టీ గా తీర్మానము చేయవలెను. (1480)
ప్రాద్దుటూరు సి. యస్. నరసింహాచార్యులు, 18-1-19 వాదివరం వకీల

సంస్థానాధిపతుల నభి.

రాజప్రతినిధిగారి ప్రారంభోపన్యాసము.
(మాన్యకీమణిశ్రీమణిగారి)
ధీర్ఘి, జనవరి 20.

నేడు ధీర్ఘి లో సమావేశమైన భారతసంస్థానాధిపతుల సభారంభమున రాజప్రతినిధి గారిట్లు చెప్పిరి. మనము కార్యక్రమమునకు గడంబడుటకును క్రిందటిసంవత్సర విశేషము విశేషము చునల విచారసాగరమున నుంచుచున్న కీర్తి శేషులగు జోధపురము మహారాజు, కివా, ఫరీష్కాటు దుంగపూరు మహారాజుల యొక్కయు, బలానపూర్వ నవాబు గారియొక్కయు, కిరాగారు రాజుగారి యొక్కయు తుటుంబములవారికి మనసానుభూతిని తెలుపుట యుక్తము. మిమ్ముందట నిచట వాదించు పుణ్యము గన్న గతతనము చాలవిధముల ముఖ్యమైనది. యూరోపు ఆసియా యుద్ధరంగములందు జరిగిన మహాకాండములన హిందూదేశ భావిభాగ్యోదయ మన్ని దేశములతో పాటుగ నిర్మితమైన సంగతి నే గాక ఇచ్చట హిందూదేశమునకు ప్రత్యేక లాభకరములగు జరిగిన అనేక మార్పులగుంట్ల నేను కొంచెము వివరింపబూ నెదను. ఈసంవత్సరమును హిందూదేశ మిదివర కన్నడును జేసి యెఱుంగనంతటి యుద్ధసంగ్రామములు జరిగినవి. భారతప్రజలును, సామంతప్రభువులును చేసిన సహాయమునకు విారెంటే నియు గర్వించవచ్చును. మరియు నీసంవత్సరము నిమ్ములక్షణమునకును సామ్రాజ్యమునకును గల సంబంధములు చాల దృఢపడినవి.

హిందూదేశ రాజకీయసంస్కరణములు

ఏలమసము లాదిగ భారతీయుల దృష్టి కాగ్నిండు చున్నది. ఆ సంస్కరణములవలన భారతీయసంస్థానములందు దెంతవరకు మార్పులుగనడిచును మనమిప్పుడు యోచించవలసి యున్నది. సంస్కరణప్రకాశికయందలి 10 వ ప్రకరణము వరకును గల అంశముల నిందుకు సంగ్రహముగ నూహించుట మంచిది. క్రిందటిను రీతివలన మిగియున్నపుడు మిగిల్చి నూతనలను జేసినను దొరతనమునాడు నాగరూపతో వాలోచించు రని నేను చెప్పియుంటిని. ఆమధ్యాహ్న మేమింపవలెనో ఉండుమును నెలకొల్పితిరని వినియుంటిని. అసంపూర్ణవారంపననెవర దొరతనమువారి కందినది. కాని అనివేదికయందలి అభిప్రాయములు సామంతప్రభువులందరికి నంగీకారములు కావని పలు తావులనుండి మా కనేక శేషము వచ్చినవి. అయినను సామంత ప్రభువులందరిని విరివించి ప్రభువేయుటకు వేరేలేక కొలదియందిని మాత్ర మాహ్వంబి వారి యభిప్రాయములను గోరితిని. అసంపూర్ణమన మాపేగు గారు మండిరి. ఆసభలో జరిగిన ముఖ్యాంశములను క్రిందటి మార్చి నెలలోనే వివరింపజేసితిని. అప్పటిసభలో అన్ని అంశములు పూర్తికర్తవ్యమన బడెదనను మా కిరువురు చాల లాభకరములగు అంశములనేకములు చిక్కినవి. వాటినిబట్టి మే మొకపరీక్షణమును వ్రాయు గలిగితిమి. ఆసభ చాలచిన్నదగుటవలన వారియభిప్రాయములు బాధ్యతాయంతములు కాకాలపు. అందువలన మిరందమును గలిసి యేవియో నిర్ణయభిప్రాయములను తెలుపవలయునని నేను కోరుచున్నాను. ఇందుకుగూర్చి మేము చేసి

నూచనలు

ఎట్టివి మిరు కోరవచ్చును. చక్రవర్తి గారికిని సంస్థానములకును సంబంధములు మున్నందు దృఢపత్రములయి బాగుపడుననియు మొదట సంస్థానములలో నేని పరిపూర్ణాంతరంగికాధికారము గలిగియున్నవో, వేరకట్టి యధికారములేవో విభజించుట లాభకరమని మా ప్రభువునాచనము. వరకు వివిధ సంస్థానాధిపతుల నీసభ కాహ్వానించుటయో నిట్టి యేర్పాటుచేయుట లాభకరమని తెలియవచ్చెను. మరియు నట్టి యేర్పాటులన మిగిలు హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారికిని చాల మేలు గలుగునని మాయరపుర అభిప్రాయము. మేము సంస్కరణములందు తెలిపిన సమాచారమును నూది కొంత మంది సంస్థానాధిపతులు ప్రతిసంవత్సర మింక కాహ్వానింపబడుచున్నను పరిపూర్ణాంతరంగికాధికారము తమకు లేవటల తెలిసి ఆతరుత కొండదు రని నే నెరుగుచును. అట్టి వారు స్వయంగా తమ అభిప్రాయములను తెలుపుకొని నిమిత్తమి సభలో వారి నాహ్వానించితిమి. వాంట్లు తెలుపుటకు ముందుగ మేము మాసంస్కరణప్రకాశికలో 802వ పేరాయం దట్టే ప్రాసననియనించు వివరింతునుమిరునియొగించినమిటి వారు "కాన్నియ ఆఫ్ బేంబరు" నం దీక్రింద వివరింపబడిన

యోగ్యతలుగలవారిని చేర్చవలయునని చెప్పిరి (1) తమరాష్ట్రములందు పరిపూర్ణ పాలనాధికారములను గలిగియుండి చట్టములను తాము కానించుట స్థితియందున్న సామంతప్రభువులును (2) 11 గుండ్లుగాని అంతకంటె సభికులుగాని ఎవ్వరవ్వరి మర్యాదగలిగియున్న ప్రేల్వబడునో అట్టివారును, (అట్టివారికిర సామంతప్రభువుల సంస్థానపుభాగముల ననుభవించుట వారికి కష్టములను గల్గుచుండు నుండనూడదు). వేం బరు సభ్యత్వమున కర్హులు. తదనంతరము పరిపూర్ణాంతరంగికాధికారము గల వారల కే అట్టి సభ్యత్వముండవలయునని వారు మరల తెలిపిరి. ఈయంశములను పూర్తిగా వాలోచించి మే మిరువురును మొదటి యేర్పాటులే బాగుగన్నవని నిశ్చయించితిమి. గుండ్లు చేయబడుటలో గల మార్పులను పరిశోధించుట లాభకరమని మాకు తోచినది. అయినను ప్రస్తుతపు లిప్సమున నాధారపడగూడదనియు మేము వాలోచించితిమి. ఇప్పుడెట్టినిభజనము చేసినను అధికాసనానసరణముగ నుండటావశ్యకమని మాకు తోచెను. అట్టి కాసనానసరణములను అయో సంస్థానములను చక్రవర్తి గారికిని గల వ్యక్తి గంబంధములను బట్టి యుండవలయునని మాయుద్దేశ్యము. ఇప్పుడొక సంపూర్ణాంతరంగికాధికారము గల సామంతప్రభువునకు మరెయొక సామంతప్రభువుకింద నుండు భూమిలో కొంతభాగముండి అందులకు కష్టముగల్గుచున్నాడనుకొందము. మిరు చెప్పినవానివకార మరెటు సభలోనుండుటకు వీలు కాదు. అట్టియేర్పాటు మంచిదియో కాదోమిరు నాకు సలహా చెప్పవలయును. మరియు నట్టినిభజనము చేయునపు జేమైన సంతయములు గలుగునెద "పరిపూర్ణ అంతరంగిక పరిపాలనాధికార" మేట్టిదియో వివరింపబడుట యోగ్యము. ఇప్పుడు కొంతమంది సామంతప్రభువులకు గల యధికారములు రాజభక్తి సంబంధము లగు కారణములవలననో స్వత్రసంబంధములగు కారణములవలననో తాత్కాలికముగ తగ్గించబడియుండు ననుకొందము. అట్టివారికి చేయవలయు సభ్యత్వముండవచ్చునా తాదాపా అను అంశమును మీ వాలోచించవలసియున్నది.

విభజనామీనరములు.

ప్రభువులు బ్రిటిషుఅధికారుల ప్రవేశమునరము లేకుండవలసిన ప్రజల జేమను. వారిని పరిపాలనము చేసికొనుటకధికారము కలిగియున్నవో వారన్లు అవియు తక్కినవారు సభ్యత్వమున కనర్హు లనియు విభజన గు నున్నది. అంతరంగికాధికారములు పరిపూర్ణములగు నదియు ను కానిది యును ఉరితేజాధికారమును బట్టినికము కాగలదు. ఇట్టిఅధికారముగల కొందఱు సామంతప్రభువులు పరిపాలనము కొంతవరకు అభివృద్ధి నొందిన గాని అట్టి అధికారములను వారు వినియోగించుకూడదని దొరతనము వారు తాత్కాలికముగ కొన్ని విషయములను చేసియున్నారు. అట్టివిషయములకు లోనైన సంస్థానాధిపతులు సభకుండి తొలగించబడకూడదని నాయభిప్రాయము. పూర్వ మేకారణములనుబట్టినికములములు చేయబడినను ఇప్పుడు కొందఱి విషయములలో అట్టి నియమములను తొలగించుటకు వీలుగ నుండవచ్చును. ఆయంశమును దొరతనమువారి వాలోచించెదరు. విదేశీయ రాజకీయ కాభివృద్ధి సంస్థానాధిపతుల యెడ నెంతవరకు పూర్వ నియమములు పాటించబడవలయుననియు నిర్ణయించుచువారిలో నెవరు సభ్యత్వమున కర్హులగురా కారా యను సంశయము గలవారందఱిపేర్ల జేట్టి మేకదాని తెయారజేసిరి. ఆ పట్టి కాపి లందిట్టిని రిహస్యముగ పంపించబడును. ఈ విషయమున ప్రభుత్వమువారు నెద సంస్థానముల స్వత్వములను చిన్న సంస్థానముల స్వత్వములను ఒకేవిధమున కాగి త్ర గా వాదని నిశ్చయించుకొని రని నేను భావించి నీటిసల చెప్పిన అంశమును నేను మరల చెప్పకొరుచున్నాను. నేను చెప్పబోవు రెండవ విషయము హిందూదేశ ప్రభుత్వము వారికిని సామంత ప్రభువులకుగల

ప్రస్తుతసంబంధ పరిశోధనము

అట్లంటి నని ప్రోత్సహించుట వచ్చునని తలంప నవసరములేదు. ఇప్పుడెవరినముఖ్యముగా అంశములను పరిశోధించి వ్యక్తికించి భూతకాలలాభాగము గ్రంథము చేయవలయుననియు మాయుద్దేశ్యము. "మనము సంస్థానాధిపతుల యెడ నెట్టి సంబంధములను గలిగియుండవలయుననియు తెలుపబడవలయునని చాల అల్లరి జరుగుచున్నదని మేన్మింగు ప్రభువుగారు నూరుసంవత్సరములక్రిందట చెప్పియుండిరి. ఈ మాటలను మిసంఘము వారందరూ

యొక్కముగ తమనివేదికలో తెలిపిగొని ఇందువలన ప్రత్యేకముగ బ్రిటిషువారు తమతో గానించుకొనిన సంధిపరతులవలన విచ్చుచున్నవని కొందఱుభవదలచుచు. అట్టి భయమునవరములేదు. అందులకే "ఉభయపక్షములవారి ఆచుకటివైని" అని మా నివేదిక 305-వ పేరాలో మేము వానిని యుంటిమి. సంస్థానాధిపతుల అంగీకారము, తేనిదే బలవంతముగ ప్రభుత్వమువారు తమ యిష్టప్రకారము పూర్వచారములను తప్పించివేయుదురని యెవ్వరును తలంపగూడదు. లోగడ దొరతనమువారు ఒకేబడిక వరతులను కొన్నిసమయములందు విక్రయించిరి కొందఱు దలంచుచున్నట్లున్నది. ఆయెడబడికలు చాల కాలము క్రిందటి వనటచే ఎప్పుడైన పారపాటుచేనట్లు జరిగియుండిన వాటిన్నిటిని ఏజెంట్లవ్వారా తెలియజేయవలయునని క్రిందటి సంవత్సరము మిమ్ముందటను గోరియుంటిని. ఇప్పుడు చేయున్న మార్పులలో సంధిపరతుల నతిక్రమించుట మొదలగు అంశములనుగూర్చి మీలో నెవరైన సామాన్య అభిప్రాయములను, చెప్పెదరుగాక యని గోరుచున్నాను. ఇప్పుడు సమిష్టి చేదైన యేర్పాటులను జేయునెడల నని కొన్ని కొన్ని విషయములందు కొన్ని సంస్థానాధిపతులకు మేము చేసిన ప్రత్యేకపు భిరారులనుబట్టి లోపము గలుగవచ్చును. అయిన నట్టిచేమియు గలుగకుండునట్లు అన్ని ఆచారములను గ్రంథము చేయబడును. మరియు నిందువలన ఉత్పన్నమౌదువుతో నభివృద్ధి సమకూడగలదు. ఇట్టివల మేము మీతో వివిధ విషయములను గూర్చి వివిధ కీర్తి కల ను క్యవహరించుచు వచ్చుచుంటిమి. వాటిలో మైనూరు సంస్థానముల పరిపాలనము, వారసత్వము మొదలగు విషయములందు మీరునుమిది బట్టియు, ట్రాయుటేజీ, లైసెంసులు, రెయిల్వేలు మొదలగువాటిలో మీరునుమిది గోరకయు కృతకృతముచున్నాము. ఇట్లు చేయుటలో ప్రస్తుతకీర్తిగతుల కరుమాలముగ నుండవలయు నేర్పాటులను త్వరగ చేయవలయునని మాయుద్దేశ్యము. మీరి విషయమందు బట్టి సలహాలనైనను చెప్పవచ్చును. కార్యక్రమ మందరి విషయములను, అందుముఖ్యముగ ముఖ్యసంస్థానములకు ప్రభుత్వమువారికిని రాజకీయసంబంధములు చరిత్యములు చేయబడుట మొదలగు నూచనల నంగీకరించునెడల కాసనానసరణపద్ధతి తనంతటనే క్రమక్రమమున ఏకత్వమునొంది అభివృద్ధి నొందగలదు. సంధి స్వత్వములకు గూర్చి నేనిక ననేకాంశములను చెప్పవలసి తిని గాని కార్యక్రమవివరములను తర్కించునపుడు వానిని వ్యక్తికిరించెదను. అట్లునై (నశేషము)

నేటిసభకు 40 గురు సామంతరాజులు రచ్చిరి. రాజప్రతినిధిగారి ఉపన్యాసానంతరము సింధియా మహారాజుగారు రాజప్రతినిధిగారి కభినందనముల నర్పించిరి.

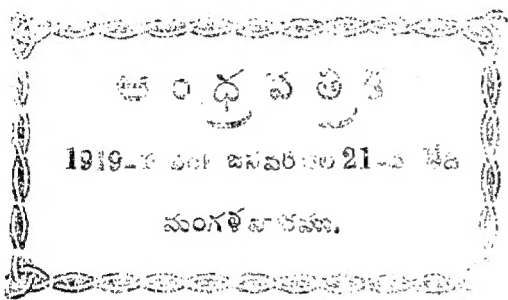
స్థానికవార్తలు

ప్రేమ:—(కొత్తకేసు లేమియు లేవు.)
డాక్టరు వరదరాజులునాయుడుగారు:—వీరిని బామినమిద విడుదలజేయవలసినదని క. క్రిమినాస అయ్యంగారు యైకోర్టులో చేసిన వరఖాస్తువైరి, న్యాయమూర్తులు నేను తీర్పుచెప్పి, వీరిని బామినమిద విడుదలజేసిరి.
యం. వి. కన్నయ్యసెట్టి కంపెనీవారు:—ఈ కంపెనీ వారంపిన క్యాలండరును, బ్లాటింగు పాడుదయి రీని కందనములతో నందుకొను చున్నారను. ఈ డెయిరీలో ముఖ్య విషయములగూర్చి సమాచారముండుటయే గాక ఒక్కొక పేజీకొక బ్లాటింగు కాకిత మువర్చబడియున్నది. డెయిరీకుం దనముగ నచ్చొత్తింపబడి, మిగుల నుపయోగకరముగ నున్నది.
నిమ్మజాత్యధికారక. సంఘము:—స్వామి బ్రహ్మ నందగారిట్లు వ్రాయుచున్నారు. నేను 22-12-18 తేదీని పంచవల పక్షమున చేసిన కోరిక ననుసరించి 67 రూపాయల చందాలు వసూలైనవి. టి. రామదాసు సామంతులుగారు 25 రూపాయలను, ఎన్. దొరై స్వామి అయ్యంగారు 12 రూపాయలను, సి. పి. రామస్వామి అయ్యంగారు, వెంకట సుబ్బారావుగారు చెరియొక 10 రూపాయలను, ఎ. క. సీతారామ శాస్త్రిగారు 5 రూపాయలను, పి. బి. కృష్ణ స్వామినాయుడుగారు 2 రూపాయలను, రా. సా. రంగరావు, మురుగేశ మొదలియారు, చంద్రశేఖర రెడ్డిగారు తలకొక రూపాయ యను విరాళముల నిచ్చిరి.

అమృతాంజనం డిపో క్యాంపెండ్లు.

అనివార్యము లగు కారణాంతరముల వలనను అమృతాంజనం డిపో వారి 1919-వ సంవత్సరపు క్యాంపెండ్లులను సకాలమునకు పంపజాలక పోయి నందులకు చింతించుచున్నారు. దానిము దివము లలో క్యాంపెండ్లులు పంపించుటను గాన క్యాంపెండ్లులను కోరిన గ్రాహకులు విలంబమునకు మన్నించుటకు ప్రార్థితులు.

క్యాంపెండ్లు పంపకు.
అమృతాంజనం డిపో.

సంస్థానాధీశుల సభ:

రాజప్రతినిధిగారి యువన్యాసము

సంస్థానాధీశులసభ ఢిల్లీ నగరమున నిన్నటి దినము సమావేశమయినది. గతవత్సరమున జరిగిన సభలో, రాజ్యాంగసంస్కరణముల గూర్చి యోచించుట కొక ప్రత్యేకసంఘము నియమించబడెను. ఆ సంఘమువారు కొన్ని చిత్తుసూచనల ద్వారా శేషి. ఈ సూచనల గూర్చి, సంస్థానాధీశులలో నేకాభిప్రాయము ప్రబలలేదు. గతవత్సరపు ఫిబ్రవరి 4, 5 తేదీలలో కొంతమంది సంస్థానాధీశులతో ప్రభుత్వమువారి సూచనల గూర్చి ముచ్చటించిరి. ఈ సమావేశమున, జరిగిన యాలోచనలు మాంటాగూ నివేదికయందు స్వదేశీ సంస్థానముల గూర్చి ప్రచురింపబడిన యధ్యాయమునకు మిగుల శోభపడిన వని, రాజప్రతినిధి గారు దెలుపుచున్నారు. మాంటాగూ సూచనల గూర్చి సంస్థానాధీశు లెట్టి యభిప్రాయ మొసగెదరో, కనుగొనుటకే నిన్నటి సభకూడినది. రాజప్రతినిధిగారు తమ ప్రారంభోపన్యాసములో సంస్థానములలో స్వకరిపాలనము నెటుల బ్రవేశపెట్టవలయునో, నా విషయము గూర్చి ముచ్చటించి యుండలేదు. నూతనముగ నెలకొల్ప దలచిన సంస్థానాధీశులసభ నెటు లేర్పరువవలయునో, ఆ విషయము గూర్చి మాత్రమే ముచ్చటించిరి. మాంటాగూ నివేదికము, స్వదేశీ సంస్థానముల విషయము గూర్చి యోచించుటకు కొంతవడి ప్రారంభించి, తుదకు భాగవేమకంజనైనినది. సమస్య మిగుల సంక్లిష్టమగునని వెలుగొందినది. ప్రక్కనున్న బ్రిటీషు రాష్ట్రములలో స్వకరిపాలన మభివృద్ధిజెందుచుండ, స్వదేశీ సంస్థానములలో గూడ, స్వకరిపాలనావాంఛ ప్రజలలో పెరుగకపోదని, మాంటాగూ నివేదిక యంగీకరించుచున్నది. ఇంతియగాక, కొందరు సంస్థానాధీశులు స్వకరిపాలనావిధానము ప్రతిష్ఠితమగునపుడు తమ భర్తృమేమియని నాగంతట వారే, మాంటాగూగారిని ప్రశ్నించిరి. ఇదికొందరు మాత్రము మాన్యుపై సభలావ జానలేదు. మాంటాగూ నివేదిక దెలుపుచున్నది. ఈ యభిప్రాయములను సమాధానపరచుటకు, మాంటాగూగారి సమన్వయవిమోచకమునకు బూనుకొనక, కాలమే యీ సమస్యను సాధించునని విశ్వసించి విడిచిపెట్టిరి. పాంథాతిక స్వరూపమును దేశమెన్నటికియును దాల్చునని

యూహించుటతో, నివేదిక గ్రంథకర్తలు సంతృప్తి జెందిరి. అందుచే, వీరు సంస్థానములలో స్వకరిపాలనాసమస్యను తాకకుండు, సంస్థానాధీశుల సభను నెలకొల్పుటకు మాత్ర ముద్దమించిరి. సంస్థానములకు సంబంధించిన సామాన్య విషయముల గూర్చియు, సామాన్యమున కంతకును సంబంధించిన విషయముల గూర్చియు, బ్రిటీషు ఇండియాకును సంస్థానములకును సంబంధించిన విషయముల గూర్చియు, యీ సభ వారి యభిప్రాయమును, ప్రభుత్వమువారు కొనుమందురు. సంస్థానాధీశులసభ శాశ్వతముగ నెలకొల్పబడును. అడిగినపుడు సలహా నొసగునట్లు ఈ సభవారు చేసెడివి గాన్పించును. స్వదేశీ సంస్థానములకును బ్రిటీషు ఇండియాకును గల సామాన్యవిషయముల గూర్చి చర్చించవలసి నపుడు, సంస్థానాధీశుల సభయు, స్టేటుకౌన్సిలు సభయు గలసి చర్చించుటకు, రాజప్రతినిధిగారేర్పాటుల గావించవచ్చును. ఇట్టి ఏర్పాటులు, హైదరాబాద్ రాజ్యాంగసమస్య పరిష్కారమునకు ముందెన్నటికియును, దాని జాప్తునేమో గాని, ప్రస్తుత సమయమున విశేషోపయోగకరము గాజాలవు. సంస్థానములలోనే, ప్రజాభిప్రాయము స్వకరిపాలనమువంకకు మరలుచున్నది. తిరువాన్కూరు, మైసూరు రాష్ట్రములలో నివిషయమై చిర్ఛచర్చ జరుగుచున్నది. తిరువాన్కూరు ప్రజాసంఘమువారి టిటివల సమావేశమై స్వకరిపాలనావిధానము స్వదేశీ సంస్థానములందును, బ్రిటీషు రాష్ట్రములందును నేకకాలముండే మొదలినవలయు ననియు, సంస్థానాధీశులసభలో సంస్థానాధీశులు గాక ప్రాంతాధిపతులే పాల్గొనవలయు ననియు, తీర్మానించిరి. నివేదికగ్రంథకర్త బ్రిటీషు యభిప్రాయము మున్నగు తప్పుక ప్రబలముగు నని యూహించి యే, “బ్రిటీషు ఇండియాలో బనిచేయుచున్న శక్తులు, స్వదేశీ సంస్థానముల నంతుకుండు నుండజాలవు. కాలము గడిచినకొలదియు, సంస్థానాధీశులలో గూడ సంకుచితక మానవు. కాని, కృత్రిమపద్ధతులచే స్వకరిపాలనాశాశ్వతమనమును త్వరపెట్టుట మా యుద్దేశముగా” దని వ్రాసియుండిరి. సంస్థానములలో ప్రజాభిప్రాయములు ప్రబలముగాంచుటకు, నివేదికగ్రంథకర్త లూహించినంత కాలము బట్టక బోవచ్చును. నూతన పరిస్థితుల ననుసరించి, స్వకరిపాలనావాంఛ సత్వరముగ ప్రాకటతప్పను. పరిస్థితులు తీవ్రతగాంచకముందే, స్వకరిపాలనమునకు తగిన పునాదు లిచ్చుటనుండియు నెలకొల్పుట యవసరమని, ప్రజా లంగీకరింపక తప్పదు. రాజప్రతినిధిగారు సంస్థానాధీశుల యెదుట కొన్ని సంగతుల వివరించిరి. సంస్థానాధీశుల సభలో నెట్టి వారు పభ్యులుగ నుండవలయును? సంస్థానాధీశుల చిత్తుసూచనల ప్రకారము, ఆంధ్రరంగిక పరిపాలనమునందు సంపూర్ణాధికారము గలవారును, ఫిరంగుల కాలపుట మొదలగు పంశ పారంపర్యపు గౌరవముల బడయువారు మాత్రమే ఈ సభలో సభ్యులుగ నుండుట కర్హులు. ఇట్టి నిర్ణయము గావించుట క్రమమో, లేదాయని, ప్రస్తుత సమావేశము నిర్ణయింపవలసి యుండును. సంపూర్ణాధికార మన నెట్టి యో నిర్ణయము తెలు లో నిపుడే తీర్మానింపవలసి యుండును. రాజప్రతినిధిగారి యభిప్రాయ ప్రకారము, సామాన్యముగ తమదేశ శాసనముల ననుసరించి, బ్రిటీషు వారి సాయము లేకుండు పరిపాలనము గావించుకొనుటకు, సభ్యులగు వారెల్లరు సంస్థానాధీశుల సభలో సభ్యులుగ నుండ వర్హులు. ఇంకొకవిషయము నిర్ణయింపబడదగినది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిని, సంస్థాన

ములకును భావిసంబంధమును నిర్ణయింపవలసి యుండును. మాంటాగూ నివేదికయందు, ప్రధాన సంస్థానములన్నిటికిని, ఇండియా ప్రభుత్వముతో సరాసరి సంబంధ ముండవలయు నని, సూచించబడెను. ఈ సూచిని ఆచరిం లోనికి వచ్చుట ముఖ్యపరము. లేనిచో, సంస్థానముల గౌరవమునకు ప్రతిభకము లనేకములు గలుగుచుండును. కాని, రాజప్రతినిధిగారి విషయమై తొందర పడికొందని చాచించుచున్నారు. ఆలసిం చుట సంభావ్యమని తోచదు. సంస్థానములకును, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునకును, చిర కాలముక్రిందెన్నడో యొక్కబడికలు కొన్ని జరిగియుండెను. కాని, ఆచారము, అభ్యాసము, గలసి ఏటిలో నాచరిండునంత నేకమాన్యుల గావించియుండెను. ఇందు నిషయమై న్యాయసానములందు తీర్పు నేకములు ప్రబలి, మొదటి యొడంబడికను చాలవరకు మార్చినైచెను. ఈ తరుణమున ప్రాతయొడంబడికలను, నూతన పరిస్థితుల ననుసరించి మార్చవలసియుండును కాని యీ మార్పులచే ప్రస్తుతము ప్రబలియున్న సంస్థాన సూక్తులు తొలగకుండునట్లు జాచుట, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారి భర్తృప్రాయమైది. ఇట్టిచూపు లవసరమని, నివేదిక గ్రంథకర్త లంగీకరించుచు, సంస్థానాధీశుల యిష్టముమీదనే యిది గావించబడునని సూచించిరి. నివేదికలో సూచించబడిన స్థానిక సంఘ నిర్మాణము, విచారణసంఘ ప్రతిష్ఠాపనముల గూర్చి, రాజప్రతినిధిగారి సమావేశపు బద్ధిప్రాయము గోరిరి. విచారణసంఘము సంస్థానముల వివాదములను విచారించుచుగాని, పరిష్కరింప బూనదు. ఈ సంఘపు సూచనలను, ప్రభుత్వమువారు తమనిర్ణయము విమితమై శ్రద్ధతో పరికింతురు. సంస్థానాధీశుల సభ సలహా నిచ్చెడి సంఘముగ మాత్రమే నుండుచో లాభ ముండవలయు సంస్థానముల విషయములను, సంస్థానములకును, బ్రిటీషు ఇండియాకును నుండే సంబంధములను, నిర్ణయించుటకు తగిన యధికారముతో ప్రత్యేక సభ యేర్పడుట లాభకర మనియు, ఒక దర్బారువారు సూచించిరట. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారితో సరాసరి సంబంధము గోరుచో, నిట్టి నిర్ణయసంఘ మేర్పడుట సాధ్యము గాదని రాజప్రతినిధిగారు సూచించిరిగాని, వారు చూపిన కారణము అంతగ తృప్తి కరము గలేవు. మాంటాగూ నివేదికము తయారగు సమయమునకు సలహా సంఘమొకటి ఏర్పడిన చాలు నని వారు తలచి యుండవచ్చును. కాని సత్వరముగ ముందంజవేయుట యిప్పుడు ముఖ్యపరము. మాంటాగూ విధానము, రాజ్యాంగవిధానము భావికాలమునందేరూపము దాల్చువలయునో సూచింపలేదు. గమ్యస్థాన మెద్దియో తెలియక సంస్కరణ విధానమును మాత్రము నిర్ణయించుట, ప్రయోజనకరముగాదు సామాన్య పునర్నిర్మాణము తలపెట్ట బడుచున్నపుడు, అందు హిందూదేశీస్థాన మెద్దియో గూడ తప్పుక నిర్ణయింపవలసి యుండును. అట్టితే, భావి హిందూదేశీయున స్వదేశీ సంస్థానముల స్థానమెద్దియో గూడ నిర్ణయింపక విలుండదు. ఆ గమ్యస్థానము ననుసరించియే, సంస్థానాధీశులసభ యేర్పరున నుండుట భావ్యమో విధారణ జేయవలసి యుండును. అంతియగాని, భావిస్థితిగూర్చి యోచింపక, సలహా సంఘము నొకదాని నేర్పరచినంత మాత్రమున, అవసరము దీరదు. రాజ్యాంగ సంస్కరణముల విషయమై సంస్థానాధీశులు మార్గదర్శియో యోచింపవలయును. లేపో చూచో, స్వకరిపాలనావిషయములను తమ సంస్థానములలో గూడ స్థాపింపక తప్పదని,

వీరు గ్రహించవలయును. ప్రజలలో నసంతృప్తి పెరుగకముందే, స్వపరిపాలనమున కిప్పటినుండియు బునాదుల వైరుధ్యము బూనవలయును. సంస్థానాధీశు లీ విషయము తమ యభిమానము నెప్పుడో వెలిబుచ్చుచెడల, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారి సమస్యను పరిష్కరించుట కెంతమాత్రము వెనుదీయరు. సంస్థానాధీశు లందుచే దీర్ఘముగ యోచించి దేశాభివృద్ధికి లోడ్డును కంగికరించి రేని, ప్రస్తుత సమావేశము ఫలప్రదము గాగలదు.

డాక్టరు వరద రాజులునాయుడుగారి జామీనుపిటీషను

నేటిదినము, హైకోర్టులో న్యాయమూర్తి అబ్దుల్ హిసాబు గారు వరద రాజులునాయుడుగారిని జామీనుమీద విడుదల చేసిరి. పరిపాలనావిధానము మారదలయు నని యెఱుఁపువా రందఱును, హిందూదేశము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందొక భాగముగ నుండవలయుననియే దృఢముగ నాంశించుచున్నారు. అందుచే వారి రాజధాని శింకెందుట యుచుచితిము. ప్రస్తుత పరిపాలనా విధానము దేశాభివృద్ధికి లోడ్డును లేదనియు, క్రాంతిపాలన మందుచే నెలకొనుట యవసరమనియు, వాదించెడివారు రాజద్రోహు లెంతమాత్రము గానరరు. ఆంగ్లసామ్రాజ్యముపై గల భక్తి విశ్వాసములచే పురికొల్పబడుట చేతనే, వీరి మాన్యు గోరుచున్నారు. ఈ మాన్యు సామ్రాజ్యక్షేమమునకును స్థైర్యమునకు ముఖ్యవసరమని, వీరు నమ్ముచున్నారు. ఇడియ ప్రభుత్వ విధానమును విమర్శించుటలో, మాంటాగూగారి కన్న తీవ్రభాష నుపయోగించుటకే భావతరాజ కీయసంస్కర్తయు సాహసించజాలను అటులని, మాంటాగూగారికి దురుద్దేశ మారోపించుట కెవరయినను బూనుదురా? సంస్కరణనివేదికను పరికించుచో, ప్రస్తుతపాలనావిధాన మిగ ముందెట్టి సంచలనము జూపలేదనియు, అందుచే తీవ్రముగ మార్పునకు మునియు, యనేక దేశములందు స్పష్టపరుచబడి యున్నది. సంస్కరణ నివేదిక ప్రచురము గాక మునుపు ఎట్టి యభిప్రాయములు న్యాపించియుండెను, వీర్ముల సాత్రము ప్రాతయభిప్రాయముల కెక్కడను స్థాన ముండజాలదు న్యాపవాది లే. శ్రీనివాసస్వామి గారు చెలిపినటులు, దేశ భావ లలో రాజకీయాభిప్రాయములను వెలిబుచ్చుచివారికి గలకష్టము లవలమితములు. నూతన రాజకీయశబ్దములకు దేశ భాషలలో తగిన రూఢిపదములు ప్రబలలేను. అట్టితే, నుపన్యాసకుల యభిప్రాయములకు విచారిత్యాముల గల్పించుట సులభము. వైద్యాగారి కేసులో, న్యాయాధిపతి మాతరదృక్పథము ననుసరించి పారియుపన్యాసముల పరిశీలించెను స్వపరిపాలనోద్యమము రాజధాని వ్యతిరేకముగాను గ్రహించి వైద్యగారిపై కేసు గొట్టిచెయ్యెను. యధుర దిప్రూట్ మేజిస్ట్రేటుగారి తీర్పు జదివిన, బ్రిటిష్ విశాలభావము గాన్పించదు. పురాతనాభిప్రాయములే నారి తీర్పునకాధారభూతులగుచున్నవి హైకోర్టువారి పూర్వాపర సందర్భములను బాగుగ గుర్తించి, దేశ ఘోష ప్రబలిత నూతన దృక్పథ న ననుసరించి న్యాయము సమకూర్చెనని, విశ్వసించెదము.

గోవా పరిపాలనము

హైందవ రాజకీయ సంస్కర్తలు స్వపరిపాలనావిధానము గొప్ప ముచ్చింపించునపుడు, ఫిలిప్పీను దీవులు మొదలగు దేశముల పరిపాలనమును నిదర్శనముగ జూపుచుందురు. కాని, చేరువలోనున్న గోవానుండలి పరిపాలనముగూర్చి వీరు

విచారించినటుల గాన్పించదు. గోవా నివాసులు కొందరవలన అమృతబహువృత్తికొన్ని కొత్త విషయములను గ్రహించు పగలిగెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వ యిండియాలో ప్రజలకన్న గోవాలోని భారతీయుల కెక్కుమనాక్కులు గలవలు. పోర్చుగీసువారికి, దేశీయులకును, రాజ్యాంగ విషయములందు సమానవ్యవస్థలు ప్రబలియున్నవి. పోర్చుగీసులో పార్లమెంటు సభా నియోజనములకు గోవాజనులు ప్రాంతల నొసగవచ్చును. పోర్చుగీసు పార్లమెంటుసభ కొక సభ్యుని పంపవచ్చును. ఇంతయు గాక, గోవాపౌరుష, గవర్నరుపదవి గూడ నా క్రమింపవచ్చును. ఇదివర కిద్దరట్టి యున్నతపదవి నా క్రమించి యుండిరి. అట్లే యును దివల్లిక్కుకు. గోవా పౌరు లొకరు రాయబారిగ నుండువది. ఈ రెండుమాన పోర్చుగీసునందును, అధిపతే రాజ్యములందును గోవా పౌరు లున్నతపదవుల హక్కుమించుచున్నారని తెలియుచున్నది. ప్రభుత్వసభలో ప్రజానియుక్త సభ్యులును, ప్రభుత్వనియుమితులును సమానసంఖ్యలలోనున్నారు. విద్యాభివృద్ధి బట్టి చూచిన గోవా పౌరులు బ్రిటిషు ఇండియావారికన్న మిగుల వెనుకబడియున్నను, పరిపాలనాభాగ్యతను వహించుటలో ముందంజ వేయుచున్నారు. భారతీయులకు స్వపరిపాలన మొసగిన, కీమమునునని దలచువారు, గోవాభివృద్ధి కొంచెము పరికించుచో, నిరుత్సరులు గాగలరు.

హైన్సులాభముల పన్ను చట్టము:—చట్టమును గూర్చి తమమభిప్రాయమును హిందూదేశ ప్రభుత్వము వారి కోరగా బొంబాయి ప్రభుత్వ ఆస్సీసియేషనువారి యుచెప్పిరి.—యధ మాసిప్రభుత్వన స్థితిగతులు విశేషముగ మారిపోయినవి. ఆహుతుడయే బిల్లులకు గట్టి యాటంకము గలుగుచున్నది. ప్రస్తుత ఆర్థికసంకల్పపు మొదటి తొమ్మిది మాసములందు కొన్నికంపెనీలు చాలవరకు హైన్సులాభములను తీసి రకం వివరాచారము. అయినను వారి ప్రస్తుత స్థితి యెరుఁగు బాగులేదు. ఇక రాబోవు మూడుమాసములందు వారకేకట్టములను ధరింపవలసియున్నది. ఇంగ్లండు మొదలగు దేశములందు వచ్చుచున్న కష్టతలభరితముల చాల అధికముగా నున్నవి హిందూదేశమునకు వచ్చిన పిచ్చుటవాటి ఫలము హైన్సులుటకు నీలకాదు. అంధులకు నష్టము రాక కన్పించు. అప్పుడే ప్రకటించుకడ గాబుచున్నది. ఇకమించు నాణెములు చిక్కుటయే కష్టముగనన్నది. దొరికనమువారిపై దీవట్టమును కాపించునెడల కంపెనీలలో ఆసేము దీవిడెండుల నియంపనీయందును. మరియు వారు హైన్సులాభముల పన్ను నీయవలయును. ఇదియేగాక యధ్యపయమును దొరికిన పదార్థములను పన్నుదేన కొనుక్కొనుటకు వారికి ధన ముండవలయును. ధన మిదివరకే ప్రంభింపించి పోవుట వలన ఎక్కుడు నుంకములకు చెల్లించుటకు నీలంపదు. దొరికనమువారి కెక్కుడుధనము రాకతీరదు. ఇంక నెట్లనో ఈసమస్యను పరిష్కరింపవలయును. ఈసంకల్ప యందుగనే గ్రహించి ఆర్థికమంత్రి 1917-వ సంవత్సరములోనే ఈ పన్ను వేసేయండిన అప్పు డెట్టి యాటంకమును లేవండియండెడిది. యధ్యపయమును ఇంగ్లండులో ధనము చాల అధికముగ నుండెను. కాని ఇప్పుడిప్పుడే చాల మార్పు వచ్చుచున్నది. ధరలు తగ్గిపోవుచుండునపుడు పన్నులను హెచ్చించుట సమంజసముగ లేదని అందఱు నెదిరియుటలో ఆర్థికమంత్రియే. ముఖములను హెచ్చించుటవలన లాభముండదు. దొరికనమువారికెక్కుడు ఆదాయమును తిరుగులయ నిలిపియును ఉండవలయును. అందులన ముఖముల పరికిరాదు. పన్నులనుపై పన్నులతోని నిరంతర పన్నుల నెదిరింపవలసివచ్చును. అందులన కేవలము వేసిన నెక్కుడుమందిచెల్లికలవలసివచ్చునో అట్టిగన్నున నిధించుట మంచిది. 1916-వ సంవత్సరమునందు నుంకములను హెచ్చింపగా కష్టతలను కష్ట నష్టములు గలుగలేదు. అట్లే సమద్రపు నుంకములను నూటికి 7½ వంతులకు బహు 10 వంతులకు తేలునెడల దొరికనమువారి ఆదాయము విశేషముగ హెచ్చుగలదు. నష్టములు నంతగా నుండవలయును.

సాగర యాత్రీకులలో కలరా:—సాగరద్వీపమునుండి కలకత్తాకు తిరిగివచ్చిన యాత్రీకులవలన కలరా నగరమున వ్యాపించి గొప్పఅపాయము నాటిల్లుచున్నది. సాగర యాత్రీకులలో శుభ్రమైన కలరాబాధ్యులు బహుముఖులైనది. ఈసంకల్పము కమరమి ముప్పదివేలమంది యాత్రీకులు కలకత్తామీద గా వెల్లిరి. సాగరద్వీపమునకు వెల్లి నవారిలో హెచ్చుమందికి కలరా లగిలిగిది. కమరమి 150 మంది మృతిచెందిరి. గురువారమునాడు నునూరు ఆరువేలమంది యాత్రీకులను తీసికొని కలకత్తాకు వచ్చెను. వారిలో ఇరువదిమంది మృతిచెందిరి. స్త్రీయ దశదేకనే కలరా బాధ్యులు తిరిగినవారిని నునూరు నూరుమంది వైద్యశాలలకు తీసికొనిపోయిరి. 17 వ తేదీనగూడ క్రొత్తగావద్వీప వారి చాలమంది వైద్యశాలలకు గొనిపోయిరి. వైద్యశాలల వైద్యుల యున్న మందములన్నియు ఆక్రమింపబడినవి. కాంతెలు వైద్యశాలలో కలరా వ్యాధిపీడితులను భాగమునాడ చాలవరకు రోగులతోసిండ్రి. భవానీపురపు వైద్యశాలలో విషభగ్గ పీడితులను భాగములలో కలరా వ్యాధిగ్రస్తులనుంచిరి. బుధవారమునాడు చగమున దురణములపంఖ్య. 123, గురువారమునాడు నూరు ముప్పదిమంది చనిపోయిరి. సాగరద్వీపమునుండి కలరావ్యాధి సోకిన యాత్రీకుల రాకయే యందులకు కారణమని యూహించబడినది. సాగరద్వీపమున భాద్రపక్షపుట ధన ఎమెతయగుటచే, వీరలు ఆహార్యకర పదార్థములను భుజించుటవలననే అతడు కలరా బయలుదేరి, యతిశ్రమగా వ్యాపించినది చెప్పబడినది.

బొంబాయి రాష్ట్ర గౌరవ గాథానివారణనిధి

బొంబాయి రాష్ట్ర గౌరవ గాథానివారణనిధి గౌరవ కార్యదర్శులును కోశాధ్యక్షులును మునసిములు యుమోత్తమదాసు థాకరురానుగారు ఈ నెల పదునైదవతేదీనో నంతమగు అప్రమానమునకు నివేదిక నిల్లు ప్రకటించిరి. నేటి వరకు దిరాళముల సంఖ్య మొత్తము 2,77,83318 రూప్యములు. చిట్లు, గోధుమపాట్లు, పత్రికాజబ్బుగాక 1½ కోట్ల పానుల గడ్డి కొనబడినది. నాసిక, పల్నెరు కాండిషు, జిల్లాలలో స్థానిక సంఘము లేర్పరుపబడి వివారణ ప్రకాశిక సమకూర్పబడినది. కచ్చి రాష్ట్రములో స్థానిక సంఘుల వ్యాపారాధికారము మొనర్చుటకు తగిన కట్టుదిట్టముల చేసిరి. పింజిరా పోలవంట్ల పత్రికా సంఘములు యెరు పీడిత స్థలములలో పశువులకు గ్రాసమును గొనిపోవుటకు తోడ్పడవలెనని యానివారణనిధివారిడిగిరి. యుద్ధయములమీద ప్రభుత్వమువారు కొన్ని నిర్బంధనలనుటచేతన, పత్రికాధ్యక్షులవారి గ్రాసపుండ్లు ఎగుమతిచేయు స్థలములను ఆక్రమించుటకు, ఈ సంఘమువారు కోరినరీతిని ఇతియు, సహాయ మొనర్చి జాలరైరి. ప్రభుత్వము వారినిషయములో వాటివర్తినితిరగ నాలోచించి, పశురాధానివారణనిధికు ధనమును ధర్మముగా చెప్పించవలసిన వారియొక్క అసహకారము తొలగించెదనని యూహించబడుచున్నది. గ్రాసమును పంపుటలో నునూరు ఇరువదిలక్షలపానుల గ్రాసము రైలుమీదను, నౌకలమీదను పంపబడెను. పదునెడవతేదీ మొనములొని దినమునకు నేబదియైదులక్షలవొప్పున నెచ్చుదిగాబు. ప్రభుత్వమువారి భారముగా నున్నది బట్టలనిమిత్తము వసూలుమును అడిగినరీతి నీయబడెను. గుజరాతు, కచ్చి, కతివాహరాష్ట్రములకు గావలసిన వస్త్రములను గియూచేయుటకు భాటియా వాలంటీయరులకు రదివేలనూపును లీయబడినది. యును ఇట్టి పరుగునూన వారి సహాయ ముముల్యము. చతురంగ ధాన్యమునకు యకాణముల కొనసరము, తక్కిన రాష్ట్రములలో వొరుకు ధాన్యమునుగొని తెచ్చుట కష్టతలముగ నుండుటచే, భారాళముగా, చవుకగా విక్రయించు గుకాణములకు నెట్లుట కష్టతలముగా నున్నది. ఏలావులలో సమసరము అప్పుటకు లీయ్యును పంపబడుచున్నది. ముక్కుజొన్నలు మొదలగు ధాన్యము లెక్కువతరమునై యున్నది. తిరిగింత భాన్యము ఈ రాష్ట్రములో దొరకుట కవకాశము లేవన్నది.

సమకాయముల విషయమై, బి. బి. సి. ఐ. రైలువేజి. ఐ. పి. రైలువేజి కంపెనీల ఏజెంట్లు, ఈవారానివారణనిధి వారివల్ల పంపబడుచున్న గాథమునకు తమ వత్కేలేప్పించి తమ సానుభూతిని జూపిరి. ఈ నివారణ నిధిములమున యెరుపిడిత స్థలములకు గొనిపోవుటకుంట్లను, బట్టలనుచితియుగా తీసికొనిపోవుటకు సన్నతించిరి. ఈసంఘమువారు 1911-12 సంవత్సరములో చేసిన బడిన సమకాయముల పన్ను మొదలపుడు గూడ సమకాయములను చేయవలెనని బొంబాయి ప్రభుత్వమువారిని కోరిరి. ప్రభుత్వమువారు నునూరు సమాధానము నిచ్చెదనని నిరీక్షించుచున్నారు.

అభిప్రాయ ద్వవిరామము

(రైతుకు ఏ జన్మి)

(ప్రాము)

సంధిసమావేశము

నవ్వ పరిహార సమస్య

లండను, జనవరి 18:—జర్మనుల కాపారసభాగములను పంపుట సప్తపరిహారమును గృహింపబడుట అను నీ రెండు సమస్యలను గురించియు సంధిసభలో సభిప్రాయభేదము కలిగినది. మొదటిదానిని గూర్చి సమాధానము కలుగవచ్చును గాని రెండవసమస్య కఠినముగా నున్నది. సమాధిప్రాయభేదమును గూర్చిన చిట్కొనితొలుత దేంతరించిన వని పారిసునుండి మార్పులను పోషింపవలెనని వచ్చినది.

అభిప్రాయ స్వేచ్ఛలము

లండను, జనవరి 19:—సంధిసభలో పెద్దదేశములు చిన్నదేశముల నను బట్టి భేదములను సమానముగా (నోట్లు) అభిప్రాయమున నుండవలెనని వచ్చు కలిగినది. సభలో సమస్యల పరిష్కారము నోట్లపై నాధారపడియుండదు. ఈ సభ మంత్రినగుట సమావేశముగాని వ్యక్తుల సమావేశముగాదు. మంత్రినగుటలకు కలల లెక్కలేన సందిధానము నిధారణ చేయవలెను. ఆసంద్భియే యీసభలో గూడ నవలంబింపబడెను. నాయకులు మార్గదర్శకులగుదురు. తక్కినవారు వారి వనరులను. ఈ సంధిసభ పరిష్కారములకు 5 పెద్దదేశములవారును పూచీదారులగుదురు గాన వారే సభను నడిపింపవలెను. వారు చాలదేశములకు ధర్మకర్తలుగా నున్నారు. అందరికిని చాల ముఖ్యవిషయములు గలవు గాన వానిని నోట్లనుబట్టి పరిష్కరించుటకు వారంగీకరింపదు. హెచ్చుమంది సమద్రస్వాంత్ర్యమును గూర్చి ఏకాభిప్రాయముయొద్ద రహితము. అంతిమాత్రమున పరంపరాగతమును తిరకాలపురావృత్తును బ్రతిమలాలు వదలుకొన నంగీకరింతురా? అటులే అట్లాను లోరై నులను పరాను వాగును (రైంటిన్)ను ఇతరీవారుగూడ వదలుట కంగీకరింపరు. గావున గూఢాగ్రహేమన 5 పెద్దదేశముల వారి అంగీకారమే ప్రధానము. అట్టి అంగీకారము లేకుండ సేవసమస్యలను జరుగనేరదు. పెద్దదేశముల ప్రతినిధులన్ని సభలకును వచ్చెదరు. చిన్నదేశములు, బ్రిటిషు అధినివేశములు ఇండియాదేశము మున్నగువాని ప్రతినిధులు పిలువబడిన సభలకు మాత్రమే వేరైదరు. సమాధిప్రాయభేదము సమస్య చర్చించబడినపుడు అన్నిదేశములవారుగూడ సభయందుండురు. అధినివేశముల ప్రతినిధుల ప్రాతినిధ్యము స్థిరపడినది. 50 రాబర్టు బోర్డెయ్, హ్యూకు, జనరలు బోధా, జనరలు స్ట్యూన్ గార్డుగూడ బ్రిటిషు ప్రతినిధులుగ నుండవలెనని వారు కోరినచో నందుల కాక్షేపణ మేమియు నుండదు. అధినివేశముల ప్రతినిధుల కట్టిస్వాంత్ర్యము మియ్యబడినచో బ్రిటిషు దేశపు ప్రతినిధులు కొందరు నిలచిపోవుటయు వారిస్థానములందు అధినివేశములు ఇండియాదేశముల ప్రతినిధులు సంధిసభకు పంపబడుటయు జరుగగలదు. ఏలననిన వారికి సంధిసభలో జరుగుచున్న విషయములు తెలియుట అవసరమని పారిసునుండి తిరిపివార్త వచ్చినది.

సభాప్రారంభము.

పారిసు, జనవరి 18:—సంధి మహాసభ ప్రారంభమైనది. ప్రతినిధులవారకున తిలకించుటకు విదేశీకార్యాలయముయొద్ద వేలకొలది జనులు చేరియుండిరి. ప్రతికావితేలికులు, బయస్కోపులవారు, ఛాయాపటగానీవారు, గూడ నాజనముదాయమున నుండిరి. జ్యూల్యుకాంబునుగా రొక్కరును తొలుదొలనవచ్చిరి. పిమ్మట నందరును ఇద్దరిద్దరును మువ్వలమువ్వలను కలపినవచ్చిరి. అట్లు వారు విదేశీయంతుల కార్యాలయమునకు వచ్చి కాంగ్రెసు రాయబారుల కార్యాలయములగుండ చోట్లకు కార్యాలయమునకేగి ఆచట ప్రత్యేకముగ సమర్పబడిన ఆసనములం దధినించిరి. ప్రతి ఆసనమునకు అధిస్థాతపేరుగల ఆంధువు చిన్న కాగ్గులు బంగారుగిల్లి అంచులుగలవి కట్టబడినవి. విల్సను సభాపతిగాయ వచ్చినచేటనే వాద్యనివాదము చేలగెను. ఛాయాపటగానీవారు ఎదుట వారు మందపరమున నిలచిరి. ఇండియా హెడాజీప్రతినిధుల చిత్రపటన కింజీక్షేపములు వింతసోమగమున కలుగజేసెను. పయిస్కోపు సభాపతిగారికి గూడ విల్సను సభాపతి

గారికి జరుపబడిన గౌరవములన్నియును జరిగినవి. సభామందిరమున ప్రతినిధులకు చాలసేపు యిష్టాగోష్టిజరిగినది. జంటజంటలుగా వారు ముచ్చటపడిరి. విల్సను సభాపతిగారు క్లెమెన్సోగారిచో చాలసేపు ముచ్చటించిరి. సభాప్రవేశమును బడసిన మిత్రియందలి పత్రికా ప్రతినిధులు ఒక గాలరీమీద కూర్చుండిరి.

ప్రారంభ చర్య.

మధ్యాహ్నము 3 గంటలకు పయిస్కోపు సభాపతి వచ్చెను. వెంటనే నివాసము కడకేగెను. అందుకు నిలచి యుండిరి. పయిస్కోపుగారు గంభీరస్వరమున నుపన్యసించెను. ఉపన్యాసము ప్రారంభింపబడినంతలో లాయకుజార్జి గారు వచ్చిరి. ఉపన్యాసము జరుగుచుండగ విల్సను సభాపతి గారు వస్తువులకు తమ ఆమోదమును కలగంపవలెనని తెలియచుచుండిరి. పయిస్కోపుగారు పరాను బాషయందు చుప్పయిసిందిరి. దానినే ద్వితీయ తల్పీసెంటు మాంటోగా బాంగ్ల భాషయందు మరల వివరించిరి. సభా మధ్యమునకున్న పెద్దబల్ల చుట్టును 72 ప్రతినిధులుండిరి. ఆగ్రహారము పయిస్కోపు సభాపతియు వారికి కుడిచేత్తులు విల్సను సభాపతియును అను రికాప్రతినిధులును ఎడమచేత్తులు లాయకుజార్జి గారును బ్రిటిషు ప్రతినిధులును పయిస్కోపు సభాపతిగారునును వెనుకచేత్తులు కార్యదర్శులును వారి ఎదుటిభాగమున సంజ్ఞాత్మక లేఖనములు తూర్పు పశ్చిమభాగములందు సహాయకార్యదర్శులును ఆసీనులైరి.

సభాభవనము.

కమిషనరీయు సభాభవన నడితీరముననే యుండెను. కుడ్యములు వివిధాలంకార భానురములుగ నుండెను. ద్వారముల గవాక్షములతెరలు సొంపుగా నుండెను. ఆ భవనమున మిక్కిలి గొప్పగుడియార్ ముత్తరభాగమున నమర్చబడియుండెను. ఆ భుడియార్మున ముందుభాగముననే అధ్యక్షుని ఆసన మున్నుండెను. సభాభవనము రెండుభాగములుగ నలుచదరముగ నున్నది. రెండు భాగములకును నడుమ పెత్కొస్తంభములుగలవు. మొదటిభాగమున వర్ధభాగమును భుడియార్మే ఆక్రమించినది. ఆ భుడియార్మున బట్టియే ఆమందరమునకు లాహోర్జా భవన మకు పేరుకలిగినది. రెండవ భాగమునకు ప్రతికావితేలికులు నిండియుండిరి. చిత్రనివిధియులగు కాభోపకాఖలు గల దీపికార్యములు అపరభాగము నుండి ప్రేరారుచుండెను.

భారతీయ ప్రతినిధులు.

లికనీరు మహారాజా రైటు హరములు సర్ ఎస్. పి. సింహగార్లు భారతీయ ప్రతినిధులనుగా పంపుటకు మాంటోగూగారు లాయకు జార్జి గారిచో నాలోచించి నిశ్చయించిరి.

పయిస్కోపుగారి ఉపన్యాసము.

పయిస్కోపు గారు ప్రతినిధులకు స్వాగత మొసగిరి. తా మందరును పరాను దేశమున సమావేశము గాగోరుట యీ యుద్ధమున నధికతత్వమును నవ్వమునకు పాలైన దేశమదియేగాన దానికి హెచ్చు గౌరవమును మాపుటకేమని కానేహపించుచున్నామని పయిస్కోపుగారు నడిపిరి. పరానువారు యుద్ధమున ప్రవేశించుటకు కారణములగు నక్రియములను పయిస్కోపుగారు వివరించి తోడుపడిన మిత్రీయందలి దేశములవారి నందరి నిముఖముగా బ్రిటిషుదేశమువారిని బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమువారిని చాల ప్రశంసించిరి. ఈ యుద్ధము సర్వదేశములకును హానికరమని గ్రహించి సామ్రాజ్యమువారి సహాయమును నమ్మి బ్రిటిషు దొరగనమువారు వెంటనే తోడ్పడిరి. భర్తవినాశన కాంక్షగల వారికి విజయము కలుగుచుండ నుదాసీనత వహించుట వీరధర్మము కాదని వారు నిశ్చయించిరి. అమెరికా దుష్టమున దిగుట రాజకీయ నైతికతంత్రముల కతీతమైన విషయము. ప్రపంచవ్యాప్తమున సామ్రాజ్యవ్యతిరేకములకు దేశవ్యక్తుల అంతర్యామియును ప్రధాన విశ్వవ్యాప్తకర్తయును విధించినట్టి పరమాన్నత శక్తియే యది. భగవంతుడుయొక్క సంపూర్ణ విశ్వాసముతోను విశ్వసోదర భావముతోను ఈ భువకార్యమును నిర్వహించినట్టియు భావికాంతికి భంగకరములగు నంశములను తొగింపబూనినట్టియు దేశముల వ్యక్తుల దివ్యయశ మాకల్పాంత

సామ్రాజ్యమును జర్మను సామ్రాజ్యము 48 ఏండ్ల క్రితమునే స్వేచ్ఛగంతు పుకటింపబడినది. రెండు పరాను రాష్ట్రములను నారిచి అక్రియమునకు పాల్యుడి చిరక కిట్లు దుర్వ్యయనకు పాల్యుడి అంతరించెను. జర్మనీనలన కలిగిన మహావర్ధకమును చక్కబరుచుటకును మరల నట్టి చెడుగు కలుగ నుండ వేయుటకును మీరిచట సమావేశమైనారు. ప్రపంచ భావి కార్యములు మీ మా సుగత మెయ్యునని పయిస్కోపు సభాపతిగారు నడిపిరి.

అధ్యక్షక నియోజనము.

పిమ్మట విల్సను సభాపతిగారు అధ్యక్షక నియోజన తీర్మానము నుపపాదించుచు క్లెమెన్సోగారు సభ్యులుగా నియోజింపబడునని నూచించిరి. ఈ సంద్భిషయముల చర్య అంతమగువరకు నాతడే అధ్యక్షుడుగ నుండవలెను. కాజనీతి జ్ఞత కి సమావేశముత్తమ ఫలితమని గృహింపబడును. ప్రపంచ వ్యవహార పరిష్కారమున కిట్టి దేశముల వారెన్నడును పనిటూని సమావేశము కాలేదు. క్లెమెన్సోగారికి చక్కని లోకజ్ఞానము కలదని మీరందర రెండుగురును గానినే వారియందు మనకందరి కిని గాధానురాగము కలదు. మనమందరమును దానినే కోరుచున్నామని విల్సను గారు నడిపిరి. క్లెమెన్సోగారు సమ్మతిని తెలిపిరి.

లాయకు జార్జి గారు రహదించుట.

ఈతీర్మానము లాయకు జార్జి గారు రహదించిరి. పరాను యువనలలో క్లెమెన్సోగారు మిక్కిలి సమర్థులని లోక విదితమైనది. నేను క్లెమెన్సోగారిచో వాదించునపుడు పరాను లాయకు చాల భిన్నాభిప్రాయములు కలిగినవి. అవి చాల తీవ్రముగ నుండెను. నిల్లుల కందరికినిగూడ నది సహజమే. ప్రపంచము కాంతికాంతి యని యాకోశించుచున్నది. కాన కాలయాపన మణుమాత్రమైన కలుగుటకు క్లెమెన్సోగారు రహమతింపరు. గంభీరపన్యాసములకులన కాగ్యములు నెరవేరని ఆయన బాగుగా నెరుగుదురని లాయకు జార్జి గారు నడిపిరి. విల్సను, జార్జి గార్లద్వయ ఆంగ్లముననే యుపన్యసించిరి. బారను సోసోగారు పరాను భాషయందు క్లెమెన్సోగారి అర్థతను నిరూపించిరి. పిమ్మట సభ్యుల తీర్మానము నేకగ్రీరముగ నామోదించిరి.

ఉపాధ్యక్షులు.

5 గొప్పరాష్ట్రముల ప్రతినిధులలో ఒక్కొక్క రాష్ట్రమున కొక్కరి నుండు ఉపాధ్యక్షులుగా నియోజింపబడవలెనని సభవారు తీర్మానించిరి.

క్లెమెన్సోగారి కృతజ్ఞత.

విల్సను సభాపతి లాయకు జార్జి గార్ల ప్రశంస నామాన సమునకు గాటముగ పోకినది. మనము మహాదాతములను గలిగియున్నాము. ప్రపంచమున మరల నిట్టి మహాసమర మెన్నటికిని కలుగనూడదని కోరుచున్నాము. నానాదేశ సంఘనిర్యాణము సఫలము కాలరేసిన మనలో నైకచక్రవర్తియు నుద్ధిరముగ నుండవలెను. ఈ మహా మూలమునకు కెయిజరు భాగ్యుడగునా కాదామను విషయమున నేను మహాతులగు నిరువురు న్యాయశాస్త్ర పారంగతులతో నాలోచించితిని. వారి అభిప్రాయములు వివరణము ప్రతినిధుల కందరికిని పంపబడును. అంతర్జాతీయకార్యక కాసనములకు, యుద్ధకాలమున జరిగిన అపరాధములకు తీర్పుల బాధ్యతను గురించి ప్రతినిధులందరును గీరు నూచనలను తెలుపవలెను. రెండవ సమావేశమున నానాదేశసంఘ విషయమే మొదట చర్చించబడును. ఈ మహా సమరమున సహాయులైన దేశములవారి మైత్రిని స్థిరపరుచుటకంటె ముఖ్యతమమగు విషయమిది కేదియనులేను. నానాదేశ సంఘము మీతోనే ప్రారంభము కాలరేను. దానిని సఫలముగా కాల్గితము నొనరించు భారమంతయును మీపైన నేకలను. అందులకెట్టి త్యాగమునైన చేయుటకు మేము సంసిద్ధులము. మీరు గూడ నిట్టి భావములనే కలిగియున్నారని నేను తలంచెదను. ఇందులకు ప్రతిపూలములకు తోచువిషయముల నాలోచింపుటలో నుదారభావముతో మానవసంఘమునకు కలుగవచ్చు అధికతమ సౌఖ్యతమ భావిస్థితినిగూర్చి మనము నిష్పాక్షికముగ నాలోచించిన మన సంకల్ప మిడేరగలదు. ప్రపంచకాంతియే మన ముఖ్యాశయము. మనము శ్రీయుగమున ప్రేక్షకులుగ మన కార్యములను నిర్వర్తింపవలెను. యుద్ధకాలమున భూతుకాకార్యములు జరుపటకు కారణభూతులగువారు ముఖ్యముగా శిక్షింపబడవలెననియే నా అభిప్రాయ మని క్లెమెన్సోగారు నడిపిరి.

సంయోగ వశ్యత.

సారిసు, జనవరి 17:—ఈ వాసువాస్తా సంఘము వారి ప్రకటించిరి:— క్షేమంకో గాదు ప్రతినిధుల సభలో మొదట ప్రకటనము గావించుచు సభాసభ్యులందఱు భావభేదములు గలగుట సహజమే యనియు, ఏకభావమే యుండినచో అట్టి సభయే అవసరమైయుండవలయు, అన్ని జాతుల యాగమ్యమును సమముగా చూచుటకై ఈ సభయొక్క ప్రధానోద్దేశ్యమని చెప్పిరి. సభయందు జరుగు చర్యల వివరముల ప్రకటించు విషయమున కందఱును అనుభూతులుగా నుండిన ఒక్క ప్రభుత్వమునా రొక నూతనము జేసినపుడు వేరొక ప్రభుత్వమునా రానూతనము ప్రోత్సహించుట ఒకవిధముగా న్నితరములును. అట్టివానిని రహస్యముగా నుండుట అవశ్యకమైయుండును. చానాజేతసంఘస్థానా ని మ య ను ను నూర్చి క్షేమంకో గాదు ను చు వు చు దా ని ని వా స్త వ మగునట్లు చేసినచే తప్ప అని హుళక్కియగు ననియు, నాగరిక జేతములకు పరస్పర ముఖ్యితి నేర్పబడి యుద్ధమున సంభవింపకుండ చేయుటయే పరాను ప్రభుత్వమునా యుద్ధ భావమనియు చెప్పిరి. కర్ణాటక గావయ్య సభావృత్తాంతములకు ప్రకటించుట నలవి ప్రభావములకు ప్రతిబింబమునందు సందేహములు ప్రకటనములందును కృత్రాంతమైన నుండవలయునని వ్రాసినవి.

రువ్వను సమస్య.

సారిసు, జనవరి 19:—రెంపుల అంశ పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—విల్వను గావయ్య, రి ముఖ్య జేతముల ప్రధానమంత్రియను విజ్ఞానాంశమంత్రియను చేసినదిను సమాజేమై రవ్వను సమస్యను చర్చించును. నిన్నటి సభయందు తప్ప ఇదివరకు మీ మాత్రమే అన్ని సభలలోను వ్యాపించి.

జర్మనీ ప్రతినిధులు

అమెస్టర్డం, జనవరి 17:—సాధనసభకు వచ్చు జర్మనీ ప్రతినిధులకు విశ్రాంతినిచ్చి వీరికి వాడుకనుగా నుండునని చెప్పిన మ్యూనిసిపల్ ట్రీట్ లు ప్రకటించెను.

అంతర్జాతీయ సంబంధములు.

సారిసు, జనవరి 19:—ఏకాశీయమున సంరక్షించుటకు యుద్ధమునకు బూతుకొని పనిచేసే ఆస్యోక్త్య చువాద్భావము పెంపొందించుకొనిన మిత్రులందరి నైతికతలను ఆస్యోక్త్య సంబంధములను బలపఱచుటకు గాను ఆమెనివలన మేమానమునో జూసులోనో జరుగు అటంకములయందు ఛాల్వాన నాహ్వించుచు జరగలు పెరిగింపు గారు మిత్రులందరి సర్వ సేనాధిపతి కొకయే త్రరమును వ్రాసిరి.

ఆరాసుపురము

సారిసు, జనవరి 17:—చానావాస్తా సంఘము వారిట్లు ప్రకటించిరి:— ఖరీదును పూర్వస్థితికి తీసికొనిరావలె నని ఆరాసుపాఠసభవారు తీర్మానించిరి.

పరాసుసేన

విడుదలలు

లండను, జనవరి 18:—ఫిబ్రవరి 15 వ తేదీకి 1200000 మంది పరాసు సైనికులును, మార్చి 31 వ తేదీకి 30 లక్షల మంది సైనికులును విడుదల చేయబడుదురు. యుద్ధరంగమున పనిచేసిన రెండువందల సంవత్సరముల విడుదలయై నివిజీవనమున జేరును.

ఇంగ్లాండు

సీటునుగారి కేసు.

లండను, జనవరి 17:—మేజరు మెయ్యు సీటునుగారి కేసు విచారణ నేటి మధ్యాహ్నము ప్రారంభమయ్యెను. సర్ మాకా సీటునుగారు సాక్ష్యమిచ్చుచు నిట్లు చెప్పిరి. మేజరు సీటునుగారు తనకు సమాచారమును కల్పించు యాత్మ్యంగా రతని జూడ గోరిరి. పిమ్మట సాక్షులందఱును చాల గుండ్లు జేయబడినట్లు చెప్పెను. వినిపించెను. తానును భార్యయు లోనికిబోయి చూడగా మేజరు సీటునుగారు దెబ్బలు తగిలి ద్వారముకడ ప్రాణములను విడువచుచుండిరి. సీటునుగారిని చంపితిరామని ప్రశ్నింపగా యాత్మ్యంగా చెప్పిరి. “అవును నన్ను చంపుకొనుటకు నురియొకగుండవలె లాగుండెను” అనెను. కేసువాయిదా చేయబడెను.

బెనిదము.

లండను, జనవరి 18:—యుద్ధసేన సేనానినినంతులకు పారశీకమునందలి ప్రభుత్వమునాని బాంకియగు వ్యవస్థాపకుడుగానున్న జే. హెచ్. మెట్టే గారికి ప్రతిభా ఎంతైనా అధిక ఇయ్యబడినది.

లండను తేయాకు బజారు.

లండను, జనవరి 18:—ఇప్పటి కేయాకు విలువ హాకు గ వే యున్నది. అందుకు కారణముగాను, 10 లక్షల పౌండుల తేయాకు ఏ కృ యం య బ డె ను. కొ ను టు దు రత్తకునా సాంధ్రి తీసి చూ, చాలంను, సాగిమ్మలనుండి వచ్చి నట్లు తెలియచున్నది. యువరకును పౌం 1 ప్లింకు 10 పె న్నులు ఆనగా నుమారు రూ 1-6-0 లకు అమ్ముడు ప్రామేయ.

కేంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయము

లండను, జనవరి 18:— కేంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయమున గ్రీకులకు ప్రవేశపరీక్షకు నిష్పంధపరీక్షారీక్షయమై యుండ వలెనా అని సమస్యను కేంబ్రిడ్జి విశ్వవిద్యాలయపు సేనలు సరివాదు నొందించి దాని విచ్చికపరీక్షారీక్షయమగాజేసిరి. ఇట్లు చేయుటకు 163 మంది ఆంశ మాలముకు 14 మంది ప్రతిపూలముగ నుండిరి. గ్రీకు నిష్పంధపరీక్షారీక్షయమగా 90 మైట్లకిందట చేయబడెను. ఇంకా డిగ్రీ తీసివేయబడినది.

బ్రిటిషునా కాబలము

లండను, జనవరి 18:— “సంక్షేపకృత్తి” పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:— ప్రభుత్వమునాను, ముఖ్య ధ రా స ము ద్రి నా కా ద ర్త ము ము చు జ ల నె ప్పుటి యుట్లు గావించుట కూహించు ఆ క్క డి కి బలీయమగు నాకా దర్తమును పంపుచున్నార. విజేత సముద్రములందు రెండు సంవత్సరములు పనిచేయుటకు ప్రభుత్వమునాను ధ త్రువులియుండెనని పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఈనా కాదర్తమునందు విరక్తాద్భావము, బెకెలో, మారల్ బోల్, ఎంబర్ ఆఫ్ ఇండియా అంతుకొనెదా అనునాకలనందురు. ఒకలఘునూసర్లదర్తమును, రెండు డిప్ట్రాయరుదర్తములును వై నా కాదర్తముతో వెల్లును. ఈ నా కాదర్తము ముద్రపడినలె మార్టాయురు విడియును.

క్రొత్త వజ్రము.

కింబర్లీ, జనవరి 18:—జాగర్లు ఫాంటీను గ్రూపుయందు 3883 కార్టల వజ్రకల్లి నీలమును తెలుపుకు గలవని వర్ణము గల ఒక క్రొత్త వజ్రము దొరకెడిది. వజ్రపుంజులయందు దొరికిన ప్రసిద్ధములగు గొప్ప వజ్రములలో నిది యొకటిగా భావించగలదని యూహించ బడుచున్నది.

రాజకుమారుని మరణము.

లండను, జనవరి 18:— జాన్ రాజకుమారుడు చిన్న తనమునుండియు, మూర్ఖగోమనలన బాధపడుచుండినను, యూర్పు ఇటీగల అధికమయ్యెననియు వైద్యరత్రిక వ్రాసినది రాజకుమారునకు శనివారమునాడు శాం డింగానునందు మూర్ఖ వచ్చినవిచ్చును ప్రభావ మరజించెను.

లండను, జనవరి 18:— ఈ రాకుమారుడు చక్రవర్తియగు పతుల కన్యపుత్రుడు ఇరిడెనకుమారుడు. 12-7-1905 తేదీని సాంధ్రింగము యాగ్ల కాపేడినవనయన నీ రాకుమారుడు జనించెను. 18-6 తేదీనాటికి తీర్తిశేషుడయ్యెను. ఈ రాకుమారుని ఆకాలమరణమునకు పార్వభౌతుదంపతుల కత్యధికమగు సానుభూతి విన్నవించబడెను. ఈ రాకుమారునకు కొంతకాలము నుండి చాల జబ్బుగా నుండెను.

మరణము.

లండను, జనవరి 18:—మిచ్చలు ప్రభువు మృతి నొందెను.

జర్మనీ

బెర్లినులో మహాభయ స్థితి.

లండను, జనవరి 18:— బోల్షి విట విప్లవము కలిగిన నాకు సానుకాలము కలిగినట్టి భయమహులత విప్లవనాయకులు నభింపబడి రుహవార్త న్యాయించగ నే బెర్లినులోకలిగినది. స్వాత్ర్య కనుక ప్రతికార మొనర్చుచు ప్రజలు ఛీతిలుచున్నారు. వారిభూతుకము ప్రభుత్వమునకు విషమస్థితిని కలిగించునని తలచుచున్నది తెలియచున్నది.

స్వాత్ర్య సునాయకుల హత్య.

జర్మను అధికారుల ప్రకటనలు.

కోనా తెగ్లంబర్ల శత్రు మాయకులు
లండను, జనవరి:—తెగ్లంబర్ల జాలమరణవార్తను 18వ తేదీని ఆమెస్టర్డంనుండి జర్మను అధికారులు తెలిపిరి. ప్రజల గుంపు కావలి దళమును తో) పి చేసి స్వప్రతిభకుండ నొక బండిలో పడి నున్న నోనా మిరగడి బండి నాపివేసిరి. పిమ్మట దారిలో నొకదామెనై కుహకిని కాల్చెను. ఇక్కిన వాదామె శత్రుమును పట్టుకొని పారిపోయి చీకటిలో మాయమైరి. తీరినిగూర్చి విచారణ జరుగుచున్నది. ఆబండిని కావలి గాయమన్నచో అశోధ్యత వారిని తాత్కాలికముగా తొలగించిరి.

మరికొన్ని వివరములు

అమెస్టర్డం, జనవరి 17:— హెరల్డ్ క్విట్టు, కోనా లక్ష్మీదేవ్యులు చురచించుట నిశ్చయమని దృఢపరచుచు అధికారు లిట్లు తెలియపరచుచున్నారు:—నాన తెల్లిన సమాచారమునుండి పేటలలో పట్టుకడిరి. సంగతి సందర్భములను విచారించగా నిట్లు తెలియ వచ్చెను. హెరల్డ్ క్విట్టు మిలుట్టు కారాగారమునకు మోటారు బండిలో బోవుచుండగా నెచటియూకలో నెవో అతని తలపై గట్టికొట్టిరి. రక్తచురవింతముగ నారయించెను. ఇంకను దెబ్బలు తగలకుండ చేయవలయునని మోటారు వలె త్వరితగతిన తీసికొనిపోయిరి. టియరు గార్డులందఱు బండి చేడిపోయెను. అతి నశకు కాలి నడక నే కా గాగరమునకు గొంపోవ బడుచుండ కావలియున్న వాని నొకని గట్టిక పొడిచి అతడు రుగైత్త కాగరు కావలి వా రుండుచు యెంతకేకలుచేసెను అతడు నివసించుటకులన వారు కుహకులకు గాల్చి అతని చంపివేసిరి. బ్రిమెయరును నైకికాసనము ప్రకటించబడిన దని తంతి వచ్చినది. బెర్లిను నుండి ఇట్లు తంతివచ్చుచున్నది. స్వాత్ర్య సామిక్ నాయకులు అందఱును సమ్మేకపరచుచునని చేసినప్రయత్నము లీశ్చెప్తు. కోనా లక్ష్మీదేవ్యుల మరణములకులన పరాజయ మొందెను కార్యములలో ననేమలు పనిచేయుచున్నారు.

మరికొన్ని భయంకర వార్తలు.

అమెస్టర్డం, జనవరి 18:— బెర్లినునుండి ఇట్లు తంతి వచ్చుచున్నది:— స్వాత్ర్యకర్తలు నాయకులు నలుగురు స్సాండ నులో పట్టుకడిరి. వారు తప్పించుకొనుటకు ప్రయత్నింపగా కావలివారు నలుగురును కుహకులతో గాల్చి చంపిరి. జాతీయ సభకు బెర్లినులో జరుపకుండుటకు దొరకెనమునాను నిశ్చయించిరి.

కోపకుమారునుండి ఇట్లు తంతి వచ్చుచున్నది:— రీవ్ క్విట్టు, కోనాలక్ష్మీదేవ్యులు చురచించుటకులన జర్మను రాష్ట్రీయజగరములందు చాల అల్లరులు జరుగుచున్నవి. రిప్పి గ్గులో నందఱును సమ్మేకట్టిరి. జగరయందు విమృచ్చక్తి యును నీరతులేక జనులు చాల బాధపడుచున్నారు. కొంతమంది గుమిగుడి ప్రజాపక్ష నియోజక వార్తాప్రకటన సంఘమునకు కేగి దాని ధిగ్గు పరచి బెర్లిను జగరయందలి హత్యలకు దొరకెనమువారిని విందించు వ్రాయులెనని వార్తాపత్రికలకు బలవంతము చేసిరి.

క్రొత్తవిరాయపు షరతులు

సారిసు, జనవరి 18:—జర్మనీలో ఖైదీలుగా నున్న రహస్యవారిని పంపివేయుట కొక మిత్రయంత్రీసంఘము నేర్పరుపకలెను. వారు బెర్లినులో సమాజేత మయ్యెనరు. జర్మనీకిని యూరోపుజేతమునకు ఆకారపార్తముల నందచేయుటకు జర్మనీనాకులు వశపరచుకొనుచును. ఆ నాకులు జర్మనులకే యిచ్చివేయుచును. ప్రాప్య బెర్లినుము చేతములనుండి జర్మను లపహరించిన సానుకుల జన్నింటిని వారిచ్చిరకలెను. పూర్తియైన అంతగ్గాముల నిచ్చివేయకలెను. నిష్కంజుకుమన్న వారిని పగులగొట్టవలెను. జర్మను వాణిజ్యకాకు మిత్రయంత్రీ ఆధీనమున నుండలెను. ఫి.బ్రేరీ నె 1-5 తేదీ నాటికి వివిధములగు రీతి వేలవర్తనామత్తు పంపుట్టుకు వశపరచవలెను. జ్యూరీలో ఖైదీలుగానుంచుడిన వారి ప్రక్రమముగా బాధించిన వారి నందరిని విడిపించవలెను. ఇంచులకు జూరీయగా మిత్రయంత్రీయను స్త్రీకుబర్ల బొబసా)తిభూమి నాకగియించు స్వాతంత్ర్యమును కలిగియుండును. అది రైతువడిగట్టునబొకకుటు నాన్ని 5-10-కిలోమీటరుల ఫలము.

Men, women, children and old men must be slaughtered and not a house or tree left standing." With these methods of terrorism which alone are capable of affecting people as degenerate as French, war will be over in two months." The report comment that thus Kaiser incurred personal responsibility to which must be added civil responsibility of the German Empire. Both are responsible. Empire at civil law and Kaiser at penal and civil law according to the most elementary rules of right. Finally the jurists quote Vattel that a prince guilty of an unjust war is liable to personal penalties if such are necessary for the sake of example for security of the injured party and for security of human society.

Peace Conference.

(Kester's Agency)

Great Britain

London Tea Market.

LONDON, January 19. Yesterday's tea auction is generally considered a success. A million pounds of tea were sold and the buyers were believed to represent Scandinavia, Holland and France. About 1s-10d. per pound was paid for some of the best orange pekoe.

The Seton Case. Sensational Evidence.

LONDON, January 18. At the inquest on Major Miles Seton which opened this afternoon, Sir Malcolm Seton giving evidence said the deceased was his cousin. Col. Rutherford had called and asked to see Major Seton and a quarter of an hour afterwards several shots were heard. Sir Malcolm and Lady Seton rushed into the dining room and found Major Seton dying in the doorway. When asked if he had killed Seton, Rutherford replied quietly: "Yes, I only wish I had another bullet for myself." The case was adjourned.

Greek at Cambridge.

The End of the Controversy.

LONDON, January 18. The Senate of Cambridge University, by 162 votes to 14 has settled the long vexed question of "compulsory Greek", so far as the entrance examination is concerned, by making the subject optional. Thus compulsory Greek, which was adopted ninety years ago, is now abolished in the Little-Go.

Prince John Dies of Epileptic Fits.

LONDON, January 18. The Medical Bulletin with reference to Prince John's death states that he suffered since infancy from epileptic fits which had lately been more frequent and severe. The Prince passed away in his sleep, following an attack at 5-20 on Saturday afternoon at Sandringham.

British Navy.

The Mediterranean Squadron.

LONDON, January 19. The "Sunday Express" states that the Government intends to revive the British Mediterranean squadron, and is sending there a particularly strong squadron. The paper declares that orders have been given for the first battle squadron to prepare for two years' foreign service. The squadron will include the "Iron Duke Benbow, Marlborough, Emperor of India and Canada". A light cruiser squadron and two flotillas of destroyers will accompany it and the base will be Malta, as hitherto.

France

Need for Unity.

LONDON, January 17. PARIS.—The Havas Agency states that M. Clemenceau, making a general statement in the Chamber of Deputies said that the differences of opinion in the Conference were most natural. If everyone had been unanimous there would have been no need for such a meeting, the whole object of which was to balance interests, when conflicting. M. Clemenceau said, that although publicity in regard to the debates was generally favoured, one point of secrecy must be observed, namely, when one Government put a proposal opposed by the head of another Government. Concerning the League of Nations M. Clemenceau said, it would be a delusion unless there were a general determination to make it a reality. One object for the French Government was to bring about a complete agreement among civilised nations and avoid the recurrence of the abominations of war. The French Press generally remarks upon the danger of allowing the Conference to be reported by hearsay, but Peace communiques must contain at least as much information as War "communiques."

Restoration of Arras.

LONDON, January 17. PARIS.—The Havas Agency states:—The Arras Town Council has unanimously voted for the restoration of the town to its original aspect.

French Demobilisation.

1,200,000 French soldiers will be demobilized by the 15th February and three millions by the 31st March; then the whole territorial two classes of the active army will be back in civil life.

Mr. Foch on Armistice.

LONDON, January 19. Marshall Foch, addressing the American war correspondents at Trier on the 16th instant, declared that, when the armistice was signed and the Germans surrendered, everything had been prepared for an offensive in which the German Army must infallibly have succumbed and the German High Command knew it was faced with a colossal disaster. We should have attacked on the 14th November in Lorraine with twenty French divisions and six American and the attack would have supported by other movements in Flanders and in the centre. Marshall Foch emphasised the necessity for safeguarding France against further aggression. He said the natural frontier to protect civilisation was the Rhine and there the Germans must be held. By using the Rhine, France must make it impossible for Germany to repeat the "coup" of 1914. The Rhine was common barrier of all the Allies and it was a guarantee of peace for all the nations who had united to save civilisation.

Meeting to Discuss Armistice.

LONDON, January 18. A British officer has arranged the first meeting for discussion of the Armistice with the better elements of those besieging Limberg.

Inter-Allied Amenities.

LONDON, January 19. PARIS.—General Pershing has sent a letter to the Allied Commanders-in-Chief, inviting their men to participate in an athletic contest in May or June, in order to maintain the excellent relations existing between those who have borne arms in the great common cause which has given birth to such deep sentiments of mutual admiration and respect.

Africa

A New Kohinoor.

KIMBERLEY, January 13. A soft blue white diamond of 388½ carats has been found in the Jagersfontein Mine and promises to become one of the historic gems of the diamond field.

Russia

Polish Independence.

LONDON, January 17. AMSTERDAM.—A telegram from Berlin says:—The Polish National Council in Posen has informed the Government that it has taken over the administration of the province of Posen in order to maintain order.

The Paderewski Government.

LONDON, January 18. A telegram to the "Times" from Warsaw dated the 16th instant says:—The formation of M. Paderewski's Coalition Government is acclaimed. M. Paderewski, who is Premier, takes the portfolio of Foreign Affairs and will act in close accord with the Allies.

The Estonian Question.

Possibility of Swedish Aid.

LONDON, January 19. STOCKHOLM.—The Swedish General Hjalmarson has arrived at Helsingfors from Estonia, where he has been investigating the question of sending a Swedish voluntary expedition to help the Estonians. He states that the Bolsheviks are fleeing panic-stricken and now occupy only one-sixth of Estonia. They murdered 500 persons including women, children and aged folk in the town of Wesenberg. General Hjalmarson considers that Swedish assistance is hardly advisable, owing to the precariousness of the economic situation.

The Russian Problem.

PARIS, January 19. The "Temps" says:—President Wilson and the Premier and Foreign Ministers of the five great Powers will to-morrow discuss the Russian problem. Hitherto these alone have participated in the Conference, except yesterday's plenary sitting.

Germany

When Does Blockade End?

LONDON, January 17. PARIS, January 17th.—The Havas Agency states:—At the Armistice Conference at Trier the German members asked when the blockade would end, German prisoners of war be liberated and preliminary peace conditions signed.

Further Details.

LONDON, January 17. AMSTERDAM.—An official statement from Berlin, confirming the death of Herr Liebknecht and Rosa Luxemburg, states that they were arrested in a Berlin suburb. After a brief examination before the local staff at headquarters, Herr Liebknecht, just after entering an automobile for the Moabit prison, was violently struck by an unknown member of the assembled crowd, causing his head to bleed profusely. The chauffeur thereupon quickly drove off in order to protect Herr Liebknecht from further molestation, but owing to the great speed of the car it broke down in the Tiergarten. Then while proceeding to prison on foot, Herr Liebknecht, notwithstanding the previous warning, attempted to escape after stabbing one of the escort in the hand. Herr Liebknecht disregarded repeated calls to stop, whereupon the soldiers fired, killing him.

Martial Law Proclaimed.

AMSTERDAM, January 17. A telegram from Bremen says that martial law has been proclaimed.

Rhine Army.

LONDON, January 18. The "Times" learns that the Rhine army of occupation will be composed of men recruited since the passing of the Conscription Act of March, 1916.

More Horrors.

AMSTERDAM, January 19. A telegram from Berlin says:—Four Spartacist leaders who were arrested at Spandau attempted to escape but all were shot dead by the escort. The "Lokal-Anzeiger" states that the Government has finally decided not to hold the National Assembly in Berlin.

A telegram from Copenhagen says:—The deaths of Herr Liebknecht and Rosa Luxemburg, have led to the serious disturbances in German Provincial towns, notably

Leipzig, when a general strike has been declared. The city is without gas or water. A mob has destroyed the Democratic Party's Election Bureau and compelled the newspapers to publish a declaration blaming the Government for the murders in Berlin.

Strike attempt Futile.

AMSTERDAM, January 19. A telegram from Berlin says:—The appeal of the Independent Socialists for the general strike, owing to the deaths of Herr Liebknecht and Rosa Luxemburg, has been unsuccessful. The great majority of workers are working.

Egypt

Fakri Pasha's Surrender.

CAIRO, January 17. Fakri Pasha, commanding the Turks at Medina, has surrendered to Emir Ali, son of Hussein.

Austria

Proposed German-Austrian Union.

LONDON, January 19. AMSTERDAM.—A telegram from Vienna says:—The Foreign Secretary Herr Bauer in an election speech declared he favoured union with Germany.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Bombay

Bombay Mill Strike.

Governor Intervenes

Hope of Settlement.

BOMBAY, January 20. On Saturday while the deputation of mill hands was leaving the Council the Hon'ble Sir Ibrahim Rahimtullah who was present during the conference of strikers' representatives with the Governor, spoke to several members of the deputation in a most sympathetic manner and assured them in their own language that the Government were not indifferent to what was going on in regard to their dispute with their employers. Sir Ibrahim advised them to respect the words of His Excellency and return to work, and if after doing that their grievances remained unredressed he said they could make another appeal to His Excellency. The deputation then held an open air meeting and explained to the men what His Excellency had said.

Mr. Vincent also addressed them in Marathi. He pointed out to them that His Excellency was not a mill owner and he himself could not redress their grievances, but he assured them that His Excellency would do his best for them. He further asked them if there was any one there who was not satisfied with what had transpired at the conference with His Excellency, and they all said they were quite satisfied with the result of the meeting and expressed their gratefulness to Mr. Vincent for bringing it about. Mr. Vincent further suggested that if there was still anything else which they wished to tell His Excellency he would be too glad to hear them. The men replied there was no necessity of troubling His Excellency as they were quite satisfied with what had happened. The men then returned to the localities in which they lived and urged the strikers to accept the assurance of His Excellency and return to work.

Improved Situation.

The situation in mill districts on Sunday was quiet and nothing of an unusual character happened during the day. The talk everywhere was about the attitude which the mill hands would adopt in view of the reply given by H. E. the Governor to their deputation. Handbills containing an appeal to the mill hands from their leaders were distributed broadcast and an effort was made by the Secretaries of the Kamgar Hivardhak Sabha to impress upon men the advantage of following His Excellency's advice to return to work. Most of the men appear willing to return to work on Monday, and it is the opinion of those who have come into intimate contact with the men during the past few days that at least some mills will restart work on Monday and as soon as that is done those strikers who still hesitate will give way and there will be a general resumption of work. It was also ascertained that there is a section of mill-hands who think that whatever may be the percentage of increase that is decided upon by arbitration the same should be reduced to writing by the mill-owners before they return to work.

The Dock Strike.

The strike at Government dockyard still continues. Labourers collected this morning at the entrance gate, but did not go in for work. They loitered about and made noise. After sometime they dispersed in groups shouting and whistling while walking. A great number of shops in fort remain closed in apprehension of looting, but no such mischief was made. It is known that a solitary fruit seller on the esplanade maidan fell a victim to the rashness of some strikers and his fruits were snatched away. No other untoward incident is yet reported, in Fort. Necessary police and military precautions are being maintained. The approaches to the entrance gate of R.I.M. dockyard are being guarded. About twenty armed blue jackets have been stationed at the Town Hall which is closed. It is not yet known whether the labourers have addressed the Director R. I. M. in writing with regard to their grievances.

The Piece Goods Trade. Cotton Merchants' Action.

BOMBAY, January 20.

The Cotton Merchants' Association has passed the following resolution at its last meeting:—That in view of the abnormally heavy rise in the price of foodstuffs and cost of living this meeting resolves that the members of this Association shall give their employees a temporary allowance to be called "Abnormal Prices Allowance" on the following scale:—To those at present receiving a monthly salary of Rs. 30 or less 25 per cent. of that salary; from Rs. 31 to 50 15 per cent. of that salary; from Rs. 51 to 100 10 per cent. of that salary; that the above scale be fixed as a minimum scale only, that where a special allowance is already being given such allowance must be as high as the above scale shall be increased to it, that copies of the above resolution be sent to millowners, shippers and other cotton merchants who are not members of the Association, expressing the hope that in view of the present labour situation due to abnormal prices they will also see their way to fall into line and grant the same scale of allowance to their employees at Colaba and that Colaba cotton servants be informed that the meeting has appreciated the way in which they have now presented their case.

The Cloth Market. Coolies Join Mehtas.

BOMBAY, January 20.

The cloth market of the Mehtas has extended to "Ghate coolies employed in the Mulji Jeiba and Laxmidas markets. They number about 500 and receive eight annas wages per day. It is said that they now demand 12 annas per day, as it is impossible to make both ends meet on their present wages. A circular signed by several merchants states that the grievances of the men are real and that they had given a bonus and increase of pay to their men and they appeal to the other employers to follow suit.

Akola Murder Case. Decision of the Special Tribunal.

BOMBAY, January 19.

It will be remembered that what is known as Akola Murder Case concerned an Akola dargah before a Special Tribunal constituted under the Defence of India (Criminal Law Amendment Act, 1915) consisting of Mr. Clements, District and Sessions Judge, Mr. C. N. Mehta, acting District and Sessions Judge, and the Hon'ble Rao Borkar, B.A., of Bombay, on the 11th November 1918. There were 90 accused, of whom 5 were cleared and 5 paid and 80 were acquitted. There were 81 witnesses including the approvers, for the prosecution. In opening the case for the prosecution, Counsel and a Mamladar of Akola who was a Mamladar was murdered on the evening of the 10th August, 1918. The murder was committed with sticks and blades. His house was set on fire and the dead body was put in his own tanga outside and burnt. The Mamladar had rented a house worth about half a lakh and the rioters set fire to the house, which was demolished and razed to the ground. Counsel has further stated that there was motive for murder and had mentioned four points with regard to it: (1) the Mamladar had confiscated certain immovable lands, (2) he stopped the ferry, (3) the Mamladar's conduct with regard to the raising of war loan, (4) recruiting methods. He was believed to have forcibly got some of the accused as recruits. Out of 52 accused 34 are acquitted and 18 were convicted on both charges of arson and murder. Tularamba, a Bhil, was found to be the arch offender and is sentenced to death. The remaining 17 are transported for life. In the case of the accused Ganesha Jagannath Joshi, the decision is by majority, Rao Borkar and the Raja of Khirgarh. He holds that the case against the accused Ganesha Jagannath is much unproved, that there is no evidence on record that he was in the plot to murder the Mamladar; that the recorded evidence does not take his case beyond suspicion, and that it is idle to say that a person who is a means could wield influence over an unintelligent and a heterogeneous mass of people. With regard to other accused judgment is unanimous. It extends over 45 typed pages.

Delhi

Ruling Chiefs' Conference. Viceroy's Speech.

DELHI, January 20.

The following is H. E. the Viceroy's speech at the opening of the Chiefs' Conference at Delhi to-day:—Your Highnesses,—Before we proceed to business it is fitting that I should refer to the losses which this Conference has sustained during the past year. Since last we met no less than six of those who have attended these gatherings on previous occasions have passed away viz the Maharaja of Jobhpur, Rewa and Faridkot, the Maharaja of Dungapur, the Nawab of Balapur and the Raja of Khirgarh. I am sure that Your Highnesses will wish to join me in recording our sympathy with the families of these princes whose loss we deeply deplore. The year which has passed since I last welcomed Your Highnesses in this hall has been a momentous one. I allude not only to the great drama which has been enacted on the battlefields of Europe and of Asia, where the fate of India was decided in common with that of the western nations, but also to the events which have taken place in India and in which India has more exclusive interest. The year has witnessed the greatest war efforts which this country has yet put forth and the share which the ruling princes and chiefs of India have taken in the victory of the allies is one of which Your Highnesses may well be proud. It has also been a further step in the evolution of the relations between this great country and the Empire with which its destinies are linked.

Indian Constitutional Reform.

The report on Indian Constitutional reform has now been public for some seven months. Our principal business will be to consider that report so far as it affects the Indian States. At the outset it will be well to refer to the course of events leading up to chapter 10 of the report. In closing the proceedings of the last conference, I assured Your Highnesses with reference to the development of these

annual meetings that any scheme which you might put forward would receive the most careful and sympathetic consideration of the Government of India. That some afternoon I undertook that Your Highnesses appointed a committee to draw up such a scheme and this committee in successive meetings held in November, December and January prepared draft proposals which were informally placed before the Government of India. Communications from various quarters indicated that the scheme thus formulated did not represent the unanimous opinion of all the princes, but considerations of space made it impracticable at the time to invite Your Highnesses to a full conference and we had to be satisfied with an informal discussion with certain of your number. This discussion was held at Delhi on the 4th and 5th February of last year and His Majesty's Secretary of State for India was present at it. A digest of the proceedings was circulated in the following month and Your Highnesses will have noted that at the outset of the meeting explained that it was not intended to arrive at any final and binding decisions. The discussions were however of very great value to the Secretary of State and myself when subsequently we came to the draft chapter 10 of our report and I now invite Your Highnesses to consider opinion on the recommendations that we have made in that chapter.

Relations between Crown and States.

The first recommendation is that with a view to future improvement of relations between the Crown and the States a definite line should be drawn separating the rulers who enjoy full powers of internal administration from the others. The question of such a line has arisen in practical form in connection with the issue of invitations to the conferences on previous occasions, but Mr. Montagu and I felt strongly that quite apart from this consideration such a dividing line would be likely to be of advantage both to Your Highnesses and to the Government of India as tending to minimize the risk that in the words of the report the practice appropriate in the case of the lesser chiefs may be inadvertently applied to the greater ones also. I am aware that the form in which our recommendation is framed has aroused anxiety among some of those rulers who though invited year by year to past conferences are not entitled to be regarded as exercising full powers of administration if the phrase is to be strictly interpreted. All such have been invited to attend to-day and they are thus in a position to present their claims in person, but in order to clear the air of possible misunderstandings, I should like to take this opportunity of explaining our reasons for wording the proposal in the form in which it appears in paragraph 302 of the report. Your Highnesses' Committee in the first draft scheme recommended that the Council of Chamber should be composed of (a) the Ruling Princes of India exercising full sovereign powers, i.e. unrestricted civil and criminal jurisdiction over their subjects and the power to make their own laws. (b) All other Princes enjoying hereditary salutes of 11 guns and over, provided that no state or estate having feudatory relations with any sovereign state, shall be eligible for membership of the Chamber. In a previous draft of the scheme it had been suggested that the Chamber should be composed of the ruling Princes of India exercising full sovereign powers, i.e. unrestricted civil and criminal jurisdiction over their subjects and the power to make their own laws. After full consideration Mr. Montagu and I were of opinion that the committee's first thoughts were on right lines. We felt that the whole question of salutes needed most careful investigation in view of the anomalies which appear to exist, and we held therefore that it would be unwise to have upon the salute list as it stands any fundamental distinction between the more important states and the remainder. It appeared to us that if such a distinction is made it must be based upon constitutional considerations that is to say upon the nature of the link between individual states and the Crown. The definition as now worded automatically excludes any states or estates having feudatory relations with a full powered state though I would here remark that it would not of course be appropriate to regard mere payments originally of a tributary nature made by one state to another as necessarily constituting feudatory relations. I look to Your Highnesses to advise in the first place whether it is desirable that such a distinction should be drawn and in the second place if so how the phrase "full powers of internal administration" should be interpreted in cases where doubt may arise. I may say at once that in my opinion the question whether a state is full powered or not should be regarded as unaffected by the fact that the ruler's powers may be for personal or royal reasons temporarily in abeyance or limited, though circumstances might exist in which the imposition or restriction on a ruler's power might connote the desirability of his personal withdrawal from the membership of the princes' conference.

Classification.

The essential question for classification purposes would seem to be whether the ruler has normally the power to legislate for the welfare of his subjects and to conduct the administration without the intervention of British officials. I am aware that the power to pass death sentences is usually regarded as the most important test of the internal independence of a ruler, but where this power actually inherent in the ruler has been held in abeyance by the Government pending the attainment by the states' judiciary of a reliable standard of efficiency it would not seem necessary that the state should be excluded merely on this account from the full power list. In cases where restrictions still in force were imposed by the treaties or engagements which regulated our early relations with particular states or groups of states it may well be matter for consideration by the Government whether in some cases these restrictions might now be reasonably abrogated. A memorandum has been prepared by the Foreign and Political Department showing the existing restrictions on the powers of various rulers whose eligibility for membership of the Chamber may be in doubt. Copies of this memorandum will be available for Your Highnesses' confidential information. Before quitting this point I should like to repeat a statement which I made a few months ago at Dhar namely that the Government of India are concerned to safeguard the rights, privileges and interests of the relatively small states no less than those of their larger neighbours and welcome their rulers equally as partners and co-workers.

Charge of Policy.

The next recommendation is that with the consent of the rulers of states their relations with the Government of India should be examined not necessarily with a view

to any change of policy but in order to simplify, standardise and codify the existing practice for the future. In my journal written more than a hundred years ago Lord Hastings referred to the "Formidable mischief" which he said "which has arisen from our not having defined to ourselves or made intelligible to the native Princes the quality of the relations which we have established with them". In the memorandum prepared in January last by a committee of Your Highnesses this sentence is quoted with approval. I realise that the memorandum must not be taken as conveying the considered opinion of those who did not share in its preparation and I believe that in regard to this proposal also some concern has been felt by some among your number, lest standardisation should involve a diminution of treaty rights. With a view to remove this concern I desire to explain that the phrase "of course only by consent of parties" which occurs in paragraph 305 of the report, means that it will rest entirely with the discretion of individual states whether to apply for the revision or modification of their existing treaties, engagements or sanads. It would clearly be absurd to imagine that the British Government would try to force upon a disapproving minority revised treaties standard form which might seem desirable to differently situated majority. On the other hand although direct agreement naturally constitutes the most important source of obligations existing between the British Government and the States, yet it does not supply the full volume of them and a study of the long established custom and practice is essential to a proper comprehension of the true character of the bond. The Government of India are anxious that the matter should be more fully ventilated because the suggestion has been made that custom and habit have in the past tended to encroach in certain respects on treaty rights. Since we last met, Your Highnesses have all, I believe, through your Residents and Political Agents been invited to bring to notice instances of such encroachment and I need hardly assure you that your representation will receive the most careful examination. I shall further welcome any general observations which any of Your Highnesses may desire to make during the conference either on the subject of infringement of treaty rights or in regard to the possibility of revising treaties or simplifying and standardising custom and practice.

There is an Obvious Risk

that any over-rigid standardisation might fail to take due account of the peculiar circumstances of particular states and of the special obligations which we owe to them by treaty, but the advantages of cautious codification are also clear and the tendency of all progress is towards greater definition. Of recent years we have endeavoured to review our practice under various heads. Sometimes we have done this in consultation with Your Highnesses assembled here in conference, as in such matters as minority administration and succession procedure. Sometimes we have proceeded by other means as in the case of our policy in respect of telephones, tramways compensation for land acquired for railways, the procedure for the grant of mining rights and so forth. We believe that in all these matters the result of our review has been to bring our practice more abreast of the requirement of the times and to harmonise it with the desires of the States. Your Highnesses will no doubt advise me whether in your opinion this policy can well be carried further in consultation with Your Highnesses and if so in what direction. It is possible that many of Your Highnesses may consider that if the recommendations made in the remaining items of the agenda are eventually adopted, and especially the recommendation in regard to the placing of important states in direct political relations with the Government of India, the desired unification of practice and development of constitutional doctrine will automatically follow. There are other observations which I have to make on the subject of treaty rights and the obligations of the states but I reserve these for a later occasion when we come to discuss the agenda in detail.

Permanent Council of Princes.

Next comes the proposal to establish a permanent Council of Princes. At the last meeting I expressed the view that if an institution is to meet a real want and to give real help towards the progress of India it must evolve gradually on the lines which experience may show are best suited to its healthy growth. To this view I still adhere. In any measures you may suggest in pursuance of the scheme Your Highnesses will I am sure, recognise the wisdom of proceeding with the greatest caution and of avoiding unnecessary restrictions or complications. I desire at this point to make it quite plain that the institution of the Council of Princes will not prejudice the relations of any individual Durbar with the Government. It has already been said in paragraph 306 of the report that the direct transaction of business between the Government of India or any state would not of course be affected by the institution of the council, but it is important to emphasise this in the clearest possible terms. The Durbar of a very important state in their written memorandum have said in this connection that it would be more desirable to have a properly constituted deliberative assembly with defined powers to deal with matters applicable to all the states generally as well as questions of common interest between British India and Indian states. The Durbar do not however explain how the assembly could be vested with defined powers unless the rulers who compose it are willing in some measure to entrust to a corporate body the rights which they at present enjoy as individuals. Such delegation of powers is apparently deprecated by the Durbar because they say later that the preservation of the right of dealing direct with the Government of India should in fact be in absolute "sine qua non" of the working of any such general advisory council. In all matters relating to the constitution of the proposed council it is necessary to realise firstly that attendance and voting will be voluntary, and secondly that each individual state represented in it will retain the right of separate negotiation with the Government and the right to expect that the Government will consult the Durbar in writing in regard to important matters affecting their interests. Lastly there is another essential point which I feel confident, Your Highnesses will bear in mind. We on our part are glad to develop the means whereby Your Highnesses may maintain your rights and increase your *Izzat*.

Paramount Power of British Government.

You on your part will not forget that the British Government is the paramount power in India and that

this fact must colour its relations with Your Highnesses in respect of institution and proceedings of this council as in other matters. With these words I will leave the development of the theme to Your Highnesses and I am sure that there will be much thoughtful and fruitful discussion on this all important subject following on the proposal for a council is that for a standing committee of this body. Of the working of a council we already have some experience gained at the annual conferences in the past. The appointment of a standing committee would be a new experiment and there is therefore all the more need for treading cautiously. I understand that the suggestion has not met with unanimous approval and that some of the Central India Durbars think that a series of local standing committees would be more useful than a central body.

Commission of Enquiry.

Then there is the recommendation for commissions of enquiry. I believe that this may well prove one of the most fruitful of our proposals not only by the reason of the differences that it may settle but by reason of the increased spirit of confidence which we hope it may engender. The findings of a judicial tribunal are not always acceptable to the parties concerned in a particular case but the knowledge that a competent and independent court of enquiry may at any moment be called into existence is in itself a valuable asset and should go far to remove any feeling which may exist that the Government of India are both the judge and advocate in their own cause. It should also obviate any complaint that the reasons by which the Government are actuated in their decisions are either not disclosed or only inadequately stated. I have heard it stated that some of the less affluent states are afraid that if disputes between them and wealthier states were referred to a commission of enquiry they would be at a disadvantage since the expense of preparing their cases and engaging competent counsel would be prohibitive. The answer to this is that the Viceroy has entire discretion whether to refer a case to a commission of enquiry or not and he would undoubtedly never do so if there were likelihood that reference to a commission would involve unfair disadvantage to one of the parties. It would never be allowed that the commission of enquiry should develop into an engine of oppression to be used by the richer against poorer states. Your Highnesses will have observed that it is proposed that the Court should be a Court of enquiry only. It will be obvious however that the findings of a court constituted as we propose must carry the greatest weight with the Government of India and in what we hope will be the rare case of the Government being unable to accept its findings we propose a right of appeal to the Secretary of State. Next we have the proposal for a commission of enquiry to advise on any question that may arise. We hope but very rarely of depriving the ruler of a state of his rights, dignities and powers or of debarring from succession a member of his family. This too is based on the recommendations of your committee and I trust that in the definite formulation of this principle Your Highnesses will recognise the desire of the Government of India to afford the amplest security against any risk of hasty or arbitrary treatment in the matter which must always be one of deep concern to your order.

Direct Political Relations With Government.

The seventh proposal is that as a general principle all important states should be placed in direct political relations with the Central Government. In paragraph 510 of the Report we have discriminated between the states which are now in relation with local Governments and those which are in relation with the Government of India through Agents to the Governor General. As regard the former we said that their future position could not be determined immediately since both the wishes of the durbars and also the administrative advantages must be considered. We thought that in some cases the Government of India might assume direct relations with these states while in others they might be left for the time being in relation with the Provincial Government. There are as Your Highnesses know very real difficulties in the way of inaugurating any uniform procedure in the matter. In the case of some states their remoteness from Delhi and Simla is a bar to closer relations with the Central Government. In other cases the administrative interests of British Provinces and states are so closely interwoven that any proposal for change of method requires most careful scrutiny. We may keep the principles of direct relations before us as the objective at which to aim but we must beware of hasty action and proceed circumspectly.

Relations with Local Government.

The cases of states in relation with Local Governments will accordingly be considered in due course with deference to the wishes of the durbars and the administrative requirements of the situation. I turn to consideration of the principles which should govern communication with states which are or may be in direct political relations with the Central Government. The ideal to be aimed at is that there should be wherever possible only one political officer through whom the state should correspond with the Government of India.

Abolition of Agent's Post.

In paragraph 310 of the report it is stated that where the authority immediately subordinate to the Government of India is an Agent to the Governor General the choice should lie generally between abolishing the office of local Political Agents or residents while transferring their functions to the Agent to the Governor General with an increased staff of assistants and abolishing the post of agent to the Governor General while retaining Residents accredited to states or groups of states. A third alternative is that instead of abolishing either the Agent to the Governor General or the Resident where both officers exist the Residents of particular states might be allowed to communicate direct with the Government of India sending a copy of such communication to the Agent to the Governor General for his information before discussion opens as to the feasibility of these suggestions or others that may be put forward. I wish to make it plain that the Government of India do not contemplate the possibility of stereotyping their means of communication with states by sweeping changes which shall be of universal application. Some states have reached the stage of advancement in which it would be both convenient and suitable for them to have direct political relations with the Agent to the Governor General should they desire this. In other cases Durbars both need and would doubtless prefer to retain for the present the advice and assistance of an officer living on the spot or near by who

is acquainted with local conditions. Again while it is eminently appropriate that those greater states should be in relation with the Government of India through their individual residents the system is not capable of indefinite extension since overcentralization is incompatible with wise and sympathetic conduct of affairs. We wish to clear and straighten the channels of communication where they are choked or devious, but this does not mean scrapping the distributary system.

Assistance of Senior Political Officer.

Groups of states will for a long time come to need the advice and assistance of a senior political officer equipped with a staff of specialists trained in the different branches of administration while on the other hand the Government of India equally need the intervention of such an officer both as a convenient channel of communication and to relieve them of minor responsibilities with which they are not fitted to deal. Co-ordinating influence and external stimulus are equally necessary when difficulties arise such as famines or plague or matters of common obligation affecting many states, for the solution of local problems not justifying reference to the Central Government. Recent war emergencies have illustrated this very forcibly.

Council of State.

The last proposal is further development of the scheme for a council. Your Highnesses will recollect that in dealing with the constitution of British India we have proposed in the joint report a Council of State which to use the words of the report shall take its part in ordinary legislative business and shall be final legislative authority in matters which the Government regard as essential. What we have in view is to provide means of deliberation between the Government of India and Your Highnesses on matters of common interest by joint deliberation and discussion between the Council of State and the Council Princes or between representatives of each body. Such joint deliberation would take place only at the instance of the Viceroy and it will be obvious that in making use of the provision the Viceroy would attach the greatest weight to any wishes which Your Highnesses might from time to time express in the matter. The arrangement would be primitive only and at the outset I suggest that simplicity and freedom from restrictions will be a supreme merit of a scheme which rightly used may well hold a rich store of benefit for this great country, which we all love and in which the princes and chiefs have a joint heritage with the peoples of British India.

Ruling Chief's Conference.

DELHI, January 20. The Conference of Ruling Chiefs of India opened at Delhi this morning. About 40 were present. After the Viceroy's address H. H. the Maharaja Scindia of Gwalior thanked the Viceroy.

H. H. the Nizam Defrays Entire Expenses.

DELHI, January 19. On the outbreak of the war, His Exalted Highness the Nizam of Hyderabad very generously offered to defray the entire expenses connected with the employment on active service of the Hyderabad Imperial Service Lancers and the 20th Hyderabad Deccan Horse. The total sum contributed for the purpose amounts to rupees one crore and fifty three lakhs.

Punjab

The "Punjabi" on Sedition Bills.

LAHORE, January 20. Commenting on the two sedition bills to be introduced in the Imperial Legislative Council the "Punjabi" writes:—British justice is based on assurances that no man can be deprived of liberty of goods, can be molested in person or property except for a distinct breach of law proved before ordinary tribunals. It is an accepted principle of English criminal law that the trial should be in open court to which the public has access and that the accused should have a right of appeal. All these safeguards against injustice are now proposed to be tampered with. It is to be hoped that non-official members of the Imperial Legislative Council would have courage to make a firm and bold stand against this most barefaced attempt on the part of a bureaucracy which has been demoralized by exercise of unrestrained power to interfere with the liberty. What Indians claiming to possess sanity and common sense object is not punishment of the offenders whose guilt has been proved in a regular court of law, but the trial of persons under cover of special laws and administrative orders. Proposals such as those now made are not worthy of any Government which claims to be called civilized.

Mistaken Policy of Repression.

Lord Morley made the mistake of tampering his policy of reform by repression.

The Present Government is Going None the Better.

Its reform bill has yet to be framed. It must be some months before it is placed on the statute book and no one knows in what form it will ultimately become law of land, but already a general restrictive measure of an admittedly severe type and of considerably potency has been framed.

This Policy of Repression

before the reform is not only a bad but a dangerous policy and we have not the smallest doubt that public opinion will strongly condemn it.

Central Provinces

C. P. Provincial Congress Committee Demand Self-Determination.

NAGPUR, January 20. The Central Provinces Provincial Congress Committee at a meeting held yesterday passed the following resolution:—That India wants self-determination and prays for its immediate application to her by granting the reforms demanded by the Indian National Congress in its last session at Delhi and also that Lokmanya Tilak

now in England and Mr Gandhi and Hasan Imam who were elected by the Congress be invited to the Peace Conference at Paris.

Burma

Burma Reforms League.

Communal Representation Opposed.

RANGOON, January 20. A largely attended meeting convened by the Burma Reforms League yesterday considered the Burma Reforms scheme and passed resolutions similar to those of the Y. M. B. A. pointing out the

Ineligibility of the Village headman

for election to district and circle boards, opposing communal representation, making resolutions of the Legislative Assembly tending on the Government etc.

Latest Telegrams.

(ASSOCIATED PRESS.)

R. I. M. Strike.

Settlement Arrived at.

BOMBAY, January 20. Settlement has been arrived at between the Director, R. I. M. and representatives of the strikers. The men are to get an advance in their wages of four annas per day so long as the present high prices continue, provided they returned to work. This advance at once represents a rise of 30 per cent on the wages of workmen of lower ranks and 10 per cent in the case of those belonging to higher ranks.

The R.I.M.S. "Chakrat" which left London on the 2nd instant and has no board mate of the 2nd instant arrived at Port Said on the 18th instant.

(REUTER)

War Honours.

LONDON, January 9. The Gazette contains the following appointments to O. B. E. (members) Sydney Cox, and Lt. B. W. Virgo (Both British Red Cross Mesopotamia).

Chinese Loan and American Bankers.

NEW YORK.—Messrs J. P. Morgan announce that Mr. J. J. Abbott representing the American group of bankers which previously considered the question of the loan to China will proceed shortly to China to study the financial conditions there. The State Department has approved of the mission though no specific loan is at present being considered.

Mr. Montagu's Silver Report.

LONDON, January 10. Mr. Montagu's silver report says:—The trade demand is somewhat active but not sufficiently so to incommode the market which has been deprived of the competition from abroad owing to the continued export restrictions. Shanghai exchange is standing at 5/1.

Indian Cotton staple.

LONDON, January 9. At a meeting of the Blackburn Chamber of commerce Mr. J. A. Ormerod, member of the cotton control board said that Indian cotton was at present unobtainable. If India could produce 1 1/8 inch staple that would be of material assistance. Mr. Hodgkinson, member of the recent commission to India said he was of opinion that if the commission's recommendations to the Government of India were carried out the Indian staple would be increased to 1 1/8 inch and there would be a supply suitable for Lancashire.

Hague State Loan.

LONDON, January 10. Hague State Loan of 350000000 florins has been fully covered by subscriptions which total 350000000 florins.

Shellac Market.

LONDON, January 10. The Shellac market is unsettled owing to the Government's proposal publicly to auction the Government stocks here and in India which are believed to amount to fully 25,000 chests equivalent to a year's supply normally for the United Kingdom. Importers affirm that this directly interferes with their legitimate operations since the sales of their own holdings imported at high market rates have been permitted only by a licence since March 12th. The Government stocks acquired at the average C.I.F. cost of 142 shillings per hundredweight have been landed in London while the spot value before the armistice was as high as 337 shillings and sixpence.

Return of Chinese and Japanese Internees From Germany.

COPENHAGEN.—A hundred Chinese and Japanese subjects have arrived here from internment in Germany. They will not be allowed to land but will be sent back to Germany.

Evacuation by Turks.

LONDON, January 9. The British forces have been sent to Caucasus to compel evacuation by the Turks which is now being carried out very speedily. The Turks committed worst atrocities before the arrival of the British but these have now ceased. This force is also keeping open communication across the Caucian with General Malletson's Indian troops in Transcaucasia whether the Marshall has been able to send supplies and reinforcements via Baku and Krasnovodsk. The situation in Transcaucasia is now much easier. The Government seems much more stable. The Bolshevik forces, east of Merv are pretty quiet.

Printed and Published by K. Nageswara Rao, at the Andhra Patrika Press, 7, Thambu Chetty Street, Madras.